

Samiyel citaabu jinaa

Citaaboo fahamandiroo

Citaaboo woo ga ciyandi Samiyel citaabu jinaa, zama Samiyel ga a hanse ka šelan̄. Takaa kañ nda «Alkaaley» waatoo ben ka koy kokoyey waatoo ga, Samiyel citaabu jinaa woo g'a kul filla ir se. Citaaboo woo hantumkaa mana bayrandi.

Aru hinza maapey ga hanse ka ciyandi citaaboo woo ra. Arey man'ti kala Samiyel kañ ti Izirayel alkaali, nda Sawul kañ ti Izirayel kokoy jinaa, nda Dawda kañ ga kaa ka goro Izirayel kokoytaraa ra Sawul buuroo banda ga.

Samiyel citaaboo jinaa woo g'ir cawandi kañ boro kañ ga hanjajer Irkoy se, Irkoy ga taka hennayan̄ tee bora se. Amma boro kañ si hanjajer Irkoy se, hasaraw ga tee bora se. Irkoy n'a har sargari juwalkaa Eli se, a nee a se: «... borey kañ g'ay beerandi, ay g'i beerandi, wey kañ g'ay kaynandi ga kaynandi.» (zamnaa 2.30)

Irkoy hunday no ma baa nga ma tee Izirayel borey kokoyoo, amma i wanji a ga. I nee Irkoy se a ma kokoy gorandi ngi boñ sanda dumey kul takaa. Bora kañ tee i se kokoy kañ ti Sawul, a mana hanjajer Irkoy se. Woo se Irkoy na boro tana suuba kañ ti Dawda.

Citaaboo woo ga hin ka zamnandi zamna guu:

- 1. Samiyel tee Izirayel alkaali (zamna 1na—7to).*
- 2. Sawul tee kokoy Izirayel se (zamna 8to—10to).*

3. *Sawul kokoytaraa sintinoo (zamna 11to—15to).*
4. *Sawul na Dawda konnaroo zaa nga hundoo ra (zamna 16to—30to).*
5. *Sawul nda nga iz'aru hinzaa buuroo (zamna 31to).*

Citaaboo woo g'ir cebe kan Irkoy hunday ti nga jamaa kokoy cimoo. Boro kan ga baa nga ma tee Irkoy jamaa se kokoy, kala bora ma tee boro kan ga hanajer Irkoy se, a ga dira Irkoy fonda ra.

Elkana nda nga wande hinkaa fillaa

¹ Aru foo bay ka bara Ramatayim-Sofim, Efrayim tondi hondey ra, maapoo ti Elkana. Baaboo maapoo ti Yeroham, Yeroham baaba maapoo ti Elihu, Elihu baaba maapoo ti Tohu, Tohu baaba maapoo ti Suf, Efrayim boro no.

² Wande hinka bara Elkana se, affoo maapoo ti Anna, ihinkantoo maapoo ti Penina. Penina goo nda zankayan, amma Anna sii nda zanka.

³ Jiiri kul, Elkana ga hun nga koyraa ra ka žigi ka koy Silo koyraa ra ka sujudu Abadantaa, Adupnakoyoo se ka sargari kaa a se. No din ra Eli iz'aru hinkaa Hofni nda Pinehas kanyan ti Abadantaa sargari juwalkey goo. ⁴ Han kan Elkana ga nga sargaroo kaa, a ga nga wandoo Penina nda nga iz'arey nda nga ize woyey kul noo sargaroo hamoo ra. ⁵ Amma a ga Anna noo hamoo nongu cere-cerante, zama a ga baa Anna, ba kan se Abadantaa n'a tee woy gun. ⁶ Wacoo si fay nda k'a dorandi, zama Abadantaa n'a tee woy gun. ⁷ Jiiri ka kaa jiiri, takaa woo no a g'a tee, waati kul kan Anna žigi ka koy Abadantaa

hugoo do kaŋ goo Silo, Penina g'a dorandi nda taka follokaa. Anna ga hēe, a si ŋaa. ⁸ Elkana, nga kurŋoo ga nee a se: «Anna, macin se n'ga hēe? Macin se n'si ŋaa? Macin se ni binoo ga maray? Ya nka mana bisa ma ne iz'aru woy (10) wala?»

Irkoy na Anna noo iz'aru

⁹ Waatoo kaŋ i ŋaa, i haŋ ka ben Silo koyraa ra, Anna tun. A na sargari juwalkaa Eli gar a ga goro šeezi boŋ Irkoy hugoo ganboo jere. ¹⁰ Anna goo binemarayyan ra, a ga Abadantaa ŋaaray, a ga hēe ka munday beeriyar doori. ¹¹ A na meefur zaa Abadantaa se, a nee: «Abadantaa, Aduŋŋakoyoo, nda ni yadda ka ni koŋŋaa binemarayyanoo guna, nda ni hongaa agay, mana dirŋa agay kaŋ ti ni koŋŋaa, nda n'na ni koŋŋaa noo hayyan kaŋ ti aru, ay g'a noo Abadantaa se nga aloomuroo kul ra, šiini si zuru boŋoo ra.» ¹² Kaŋ a gay a ga ŋaaray Abadantaa jine, Eli ga miŋoo koroši. ¹³ Anna ga šelaŋ nga binoo ra, miŋoo de no ma ŋuuti, amma boro si maa jindoo se. Eli miile kaŋ a nka suu. ¹⁴ Eli nee Anna se: «Hala waati foo no n'ga cindi ka suu? Koy nongu tana ra hala waati kaŋ suuyanoo ben!» ¹⁵ Anna nee a se: «Kalaa, ay koyoo, ay man'ti kala woy kaŋ binoo ga maray, ay mana alaneb hari mooro haŋ, ay mana harifutu haŋ. Abadantaa ga ay g'ay misoo hēe. ¹⁶ Masi agay ni koŋŋaa dii woy attabiya futukoyni, ay huzun beerey nda ay binemarayyanoo no ma kate ya šelaŋ hala sohō.» ¹⁷ Eli nee: «Koy nda baani. Yala Izirayel Koyoo ma ni noo woo kaŋ n'n'a ŋaaray a ga.»

¹⁸ Anna nee: «Ay man'ti kala ni konḡaa, yala ma alhormo tee ya ne.» Woo banda ga, a koy. A ḡaa, nga ndumoo feeri.

¹⁹ Elkana nda nga hugoo borey biya ka tun, i sujudu Abadantaa jine, woo banda ga, i willi ngi do Rama. Elkana marga nda nga wandoo Anna, Abadantaa hongu Anna. ²⁰ Jiiroo benantaa ga, Anna tee boro hinka. A na iz'aru dan adunḡa ra, a na maḡnoo dan Samiyel*. A nee: «Abadantaa ga ay n'a ḡaaray.»

Anna na nga iz'aroo noo Abadantaa se

²¹ Woo banda ga, Anna kurḡnoo Elkana žigi ka koy koyraa ra, nga nda nga hugoo borey ka koy jiiri kul sargaroo kaa Abadantaa se nda ka meefuroo kaa. ²² Amma Anna mana koy, zama a nka nee nga kurḡnoo se: «Waati kan zankaa hun waa, ay ga koy nda a k'a cebe Abadantaa se, a ga cindi no din hala abada.» ²³ Elkana nga kurḡnoo nee a se: «Tee woo kan kan ma ne, cindi ne hala m'a kaa waa. Yala Abadantaa ma hayaa tee kan a n'a har.» Woo ga, woyoo cindi. A na nga izoo naanandi hala a hun waa.

²⁴ Waatoo kan a n'a kaa waa, a n'a ka žigi ka koy Abadantaa hugoo do Silo nga bande nda haw yaaru jiiri hinza ize, nda farin kilo waranza (30), nda hunbar foo alaneb hari mooro. A n'a ka koy, woo kul gar kan zankaaroo ga kacca. ²⁵ I na haw yaaroo koosu sargari, a koy nda zankaaroo Eli do. ²⁶ Anna nee Eli se: «Alha-nanḡ, ay koyoo! Ay ga žee nda ni hundoo, agay ti woyoo din

* **1:20** 1.20 Ebere hantumoo ra, «Samiyel» nda «ka ḡaaray» kalimawey ga baa ka hima.

kaŋ cindi ka kay ne ni bande ka Abadantaa ŋaaray. ²⁷ Zankaaroo woo no ay cindi k'a ŋaaray Abadantaa ga, Abadantaa n'ay noo woo kaŋ ay n'a wiri a ga. ²⁸ Woo maaganda se agay da mo g'a noo Abadantaa se. Nga aloomuroo kul ra a ma tee Abadantaa wane.» Woo ga, i sujudu no din Abadantaa jine.

2

Anna na albarka daŋ Irkoy se

- ¹ Anna na Irkoy ŋaaray, a nee:
«Ay binoo ga too nda ŋaali Abadantaa sabbu se,
Abadantaa na albarka daŋ ay ra,
ay miŋoo feeri ay iberey ga,
zama ay ga ŋaali nda ni hallasiroo.
² Boro kul si too Abadantaa henanyan.
Koy sii no ni banda ga.
Tondi sii no sanda ir Koyoo.
³ Wa fay nda bolsay šenni,
fooma šenni kul masi hun war miŋey ra.
Zama Abadantaa man'ti kala Koy kaŋ ga haya
kul bay,
nga no ma teegoyey kul neeši.
⁴ Wongaarey birawey kayri,
borey kaŋ ga yalaafu duu gaabi.
⁵ Borey kaŋ kungu ga goy ka ŋaayan ceeci,
amma borey kaŋ heray kungu.
Woy gunoo ga hay cee iyye,
woyoo kaŋ ga duu hayyan ga hun hayyan.
⁶ Abadantaa no ma kate boro ma buu, nga no ma
hunandi,
a ga boro zumandi alaaharaa,

a ga boro žigandi ka hun no din.

⁷ Abadantaa no ma boro tee talka,
nga no ma boro tee almankoyni.
Nga no ma boro kaynandi,
nga no ma boro beerandi.

⁸ Yalaafantey kaŋ goo kusaa ra, a g'i tunandi,
a ga talkaa jer k'a kaa žiiboo ra k'a gorandi
boŋkoyney bande.

A g'i noo i ma kokoy fuula daržante tubu.
Zama Abadantaa wane nda laboo ganjeŋ,
ngi ga a na aduppa gorandi.

⁹ A ga nga laadirantey dira takawey hawgay.
Amma boro laaley ga derandi kubaa ra,
zama boro si zaame nda gaabi.

¹⁰ Borey kaŋ ga yenje wiri Abadantaa ga, ga
tutubandi,
a ga jinjin zumandi i ga ka hun beenaa ra.
Abadantaa ga laboo kul ciiti.

A ga gaabi noo nga kokoyoo se,
a ga albarka daŋ boraa ra kaŋ a n'a yon.»

¹¹ Woo banda ga, Elkana willi ka koy nga do
Rama koyraa ra. Haya kaŋ ti zankaaroo, a
goo sargari juwalkaa Eli jere ka alhaadimay
Abadantaa se.

Eli iz'arey goy futaa

¹² Eli iz'arey man'ti kala attabiya
futukoyniyaŋ, i si Abadantaa beerandi.

¹³ Sargari juwalkawyaŋ no, hayaa kaŋ i ga
doonay k'a tee jamaa se ne: waati kul kaŋ boro
na sargari kaa, sargari juwalkaa goykaw-izoo ga
kaa waati kaŋ i ga hamoo hina. Furšeti beeri
kaŋ goo nda mee hinza goo a kone, ¹⁴ a g'a

zoko jinaa ra, wala barmaa, wala kusoo, wala taasaa ra, haya kul kaŋ furšetoo duu a, sargari juwalkaa g'a zaa nga boŋ se. Takaa woo no a g'a tee Izirayel borey kul se kaŋ ga kaa no din Silo koyraa ra.

¹⁵ Za maanoo mana dullandi, sargari juwalkaa goykaw-izoo ga kaa, a ga nee bora a kaŋ ga sargaroo kaa se: «Sargari juwalkaa noo ham kaŋ ga koy tonandi, a si yadda ma nga noo ham ninante, igani de no a ga yadda k'a taa.» ¹⁶ Nda aroo nee a se: «Naŋ ir ma maanoo dullandi jina, woo banda ga, ma haya zaa kaŋ n'baa.» Goykaw-izoo ga nee: «Abada, a noo ya ne sohō da, nda man'ti woo, ay g'a zaa nda gaabi.» ¹⁷ Arusoogey wey zunuboo hanse ka beeri Abadantaa jine, zama i mma Abadantaa sargaroo kaynandi.

Samiyel ga goy Abadantaa se Silo koyraa ra

¹⁸ Samiyel ga goy Abadantaa jine. Zanka no, leŋbeene kaayi-ize goo a ga.

¹⁹ Jiiri ka kaa jiiri, Samiyel naa ga darbay-ize tee ka kate a Samiyel se waati kaŋ nga nda nga kurpoo ga žigi ka koy Silo koyraa ra ka jiiri kul sargaroo kaa. ²⁰ Eli gaara Elkana nda nga wandoo se, a nee: «Yala Abadantaa ma ni noo woyoo woo ga hayyan ka yee zankaa dogoo ra kaŋ a n'a wiri Abadantaa ga, a yee k'a noo Abadantaa se.» Woo banda ga, i yee ngi do. ²¹ Abadantaa mana dirna Anna, a tee boro hinka, a na iz'aru hinza nda ize woy hinka daŋ aduŋna ra. Samiyel ga tonton ka beeri Abadantaa moyey cire.

Eli citi nga iz'arey ga

²² Eli hanse ka žen, a maa hayaa kul kaŋ nga iz'arey g'a tee Izirayel kul se, a maa mo kaŋ i mma kani nda woyey kaŋ ga kaa ka ngi goyoo tee cere kubayyan hukcumoo mijoo ga. ²³ Eli nee nga izey se: «Macin se war ga hayey wey dumey tee? Ay ga maa war goy laaley jamaa kul mijoo ra. ²⁴ Kalaa, ay izey, hayaa kaŋ ay ga maa a ga harandi Abadantaa jamaa ra si boori.* ²⁵ Nda boro na zunubu tee boro ga, Irkoy no ma ciiti a se, amma nda boro na zunubu tee Abadantaa ga, may no ma kay a se?» I mana haŋajer ngi baaba se, zama Abadantaa mma baa nga m'i wii. ²⁶ Arusoogaa Samiyel ga koy jine ka tonton ka beeri. Nga takaa ga kan Abadantaa se, a ga kan adamizey se.

Abadantaa kašeta Eli ga

²⁷ Irkoy boro foo kaa Eli do ka nee a se: «Hayaa ne kaŋ Abadantaa n'a har: <Ay man'ay boŋ cebe kaaray ni baaba hugoo se waatoo kaŋ i goo Misira Firawuuna hugoo ra wala? ²⁸ Ay n'a suuba Izirayel alkabiilawey kul ra a ma tee ya ne sargari juwalkaw, a ma sargari kaa ay sargari tonadogoo ga, a ma dugu dullandi, a ma beene kaayi-izoo daŋ ay jine. Ay na ni baaba hugoo noo Izirayel borey sargari tonantey kul. ²⁹ Macin se war g'ay sargarey nda ay nooyaney tee yaada kaŋ ay yaamar war m'i kaa ay gorodogoo ra? N'ga ni izey beerandi ka bisa agay hala nongu

* **2:24** 2.24 «Kalaa, ay izey, hayaa kaŋ ay ga maa a ga harandi Abadantaa jamaa ra si boori», hantum fooyan ga nee «Kalaa, ay izey, hayaa kaŋ ay ga maa a ga harandi si boori. War ga Abadantaa jamaa tusa zunubu ra».

kaŋ ra war ga sargaroo kaŋ Izirayel, ay jamaa g'i kaa nga nongu henney ka war boŋ naasandi.>
³⁰ Woo maaganda se agay Abadantaa, Izirayel Koyoo ka šelaŋ ka nee: <Ya nka kayandi kaŋ ni hugoo borey nda ni baaba hugoo ga cindi ay sargari juwalkawtaraa ra hala abada.> Amma sohõ agay Abadantaa ka šelaŋ ka nee: <A ben. Zama borey kaŋ g'ay beerandi, ay g'i beerandi, wey kaŋ g'ay kaynandi ga kaynandi. ³¹ Nga ne, hanyañ ga kaa kaŋ ra ay ga ni gaaboo nda ni baaba hugoo gaaboo kayri. Boro žeena si yee ka bara ni hugoo ra. ³² N'ga duu nkuway ay gorodogoo ra, haya henney kul kaŋ ga teendi Izirayel gamoo ra. Abada boro žeena si yee ka bara ni hugoo ra. ³³ Amma ay ga ni boro daŋ sargari tonadogoo goyoo ra ka ni farandi nda canseyan nda ka ni binoo ŋaa. Boro kul kaŋ ga hayandi ni hugoo ra ga buu a mana žen.

³⁴ Woo kaŋ ay g'a tee Hofni nda Pinehas se ga tee ma ne tammaasa, ni iz'aru hinkaa, ngi boro hinkaa kul ga buu zaari follokaa ra. ³⁵ Ay ga sargari juwalkaw laadirante tunandi, a ga goy nda woo kaŋ ay binoo nda ay hundoo ga bag'a, woo se ay ga albarka daŋ nga hugoo borey ra waati kul nga hayroo ga tee sargari juwalkaw. A ga dira waati kul kokoyoo kaŋ ay n'a yon jine. ³⁶ Boro kul kaŋ cindi ni hugoo ra ga kaa ka gunguma a jine hala nga ma duu nzorfu tamma foo nda takula, a ga nee: "Ay g'a wiri ni ga, m'ay daŋ sargari juwalyan goy foo ra hala ya duu haya kaŋ ay g'a ŋaa.">>

3

Irkoy šelan Samiyel se

¹ Arusoogaa Samiyel ga goy Abadantaa se Eli jere. Alwaatoo din Abadantaa si hanse ka šelan borey do, bangayyaney si boobo. ² Waati follokaa ra, Eli goo ma kani nga dogoo ra, moo gunaa sintin ka kuma, a si hin ka dii koyne. ³ Woo gar Irkoy fitillaa* mana buu jina, Samiyel goo ma kani Abadantaa hugoo kaŋ ra Irkoy sundukoo goo. ⁴ Abadantaa na Samiyel cee. Samiyel zaabi ka nee: «Agay ne.» ⁵ A zuru ka koy Eli do ka nee a se: «Agay ne, ni nka ciya ya ne.» Eli nee: «Ya na ni cee, yee ka koy kani.» A koy kani.

⁶ Abadantaa yee koyne ka ciya ka nee: «Samiyel!» Samiyel tun a koy Eli do ka nee: «Agay ne, ni nka ciya ya ne.» Eli nee: «Ya na ni cee, ay izoo, yee ka koy kani.» ⁷ Samiyel mana Abadantaa bay jina, Abadantaa šennoo mana bangay a se jina.

⁸ Abadantaa yee koyne ka ciya ka nee: «Samiyel!» Woo ti cee hinzantoo. A tun ka koy Eli do ka nee a se: «Agay ne, ni nka ciya ya ne.» Woo ga, Eli faham kaŋ Abadantaa no ma ciya arusoogaa se. ⁹ Eli nee Samiyel se: «Koy kani, nda a ciya ma ne kul ma nee: <Šelan Abadantaa, agay, ni tamoo ga hanajer.>» Samiyel koy kani nga dogoo ra.

¹⁰ Abadantaa kaa ka kay no din. A ciya sanda taka žeenaa, a ciya ka nee: «Samiyel, Samiyel!» Samiyel zaabi ka nee: «Šelan, agay, ni tamoo

* **3:3** 3.3 Fattaroo 27.20–21.

ga hañajer.» ¹¹ Woo ga, Abadantaa nee Samiyel se: «Nga ne, ay ga haya foo tee Izirayel ra, boro kul kañ maar'a ga kayfi. ¹² Hanoo din, hayaa kul kañ ay n'a har Eli hugoo ga, za sintinoo hala benantaa ga, ay g'a tabatandi a ga. ¹³ Ay g'a bayrandi kañ ay ga nga hugoo ciiti hala abada, ay g'a tee layboo maaganda, zama a bay kañ nga iz'arey na Irkoy kaynandi, amma a mana citi i ga. ¹⁴ Woo maaganda se haya kañ ti Eli hugoo, abada haya kul si Eli borey zunuboo tuusu, a ma tee sargari wala nooyan.»

¹⁵ Samiyel cindi a ga kani hala suba, woo banda ga, a na Abadantaa hugoo mijey feeri. Samiyel hunbur ka bangayyanoo har Eli se. ¹⁶ Amma Eli na Samiyel cee, a nee: «Samiyel, ay iz'aroo.» Samiyel nee a se: «Agay ne.» ¹⁷ Eli nee: «Macin ti šennoo kañ a n'a har ma ne? Ay g'a wiri ni ga, masi haya kul tugu ay ga. Irkoy ma goy goy ni ga nda n'na haya foo tugu ay ga šenney kañ a n'i har ma ne ra.» ¹⁸ Woo ga, Samiyel na šenney kul filla a se, a mana haya kul tugu a ga. Eli nee: «Abadantaa no, a ma tee woo kañ kan a se.»

¹⁹ Samiyel ga tonton ka beeri, Abadantaa goo a bande. Šenney kul kañ Samiyel n'i har, Abadantaa mana nañ ba affoo ma goro kañ mana tee. ²⁰ Takaa woo ra Izirayel gandaa kul, za Dan hala Ber-Šeba bay kañ cimi no, Samiyel nka tee Abadantaa annabi. ²¹ Abadantaa koy a ga ka nga boñ cebe Silo koyraa ra. Abadantaa šenney ra a na nga boñ bangandi Samiyel se Silo.

4

Filisti borey hin Izirayel borey

¹ Samiyel ga Abadantaa šennoo ka too Izirayel kul do. Han foo Izirayel borey fatta ka Filisti borey wongu. I na ngi kaloo gorandi Eben-Ezer koyraa ra, Filisti borey na ngi kaloo gorandi Afek koyraa ra. ² Filisti borey na wongu soolu ka kay ka Izirayel kubay, wongoo beeri. Filisti borey na Izirayel borey kar, i na aru zenber taaci (4.000) cine kar jamaa ra wongoo farroo ra. ³ Jamaa yee kate kaloo ra, Izirayel boro beerey nee: «Macin se Abadantaa yadda Filisti borey m'ir kar? Ir ma koy Silo ka Abadantaa amaanaa sundukoo zaa a ma kaa ir gamey ra k'ir hallasi ir iberey kabey ra.» ⁴ Jamaa na boroyan sanba Silo, i kate Abadantaa, Adupnakoyoo kan ga goro almalaykayan kan se i ga nee šeribey bon amaanaa sundukoo ga. Hofni nda Pinehas, Eli iz'aru hinkaa goo no din nda Irkoy amaanaa sundukoo. ⁵ Waatoo kan Abadantaa amaanaa sundukoo kaa kaloo ra, Izirayel kul yafarhã ka hoolo beeri tee, laboo jijiri.

⁶ Filisti borey maa yafarhãa hoolaa, i nee: «Macin ti hoolo beeroo woo Eberewey kaloo ra?» Woo ra i bay kan Abadantaa sundukoo kaa kaloo ra. ⁷ Filisti borey hunbur, i nee: «Irkoy kaa kaloo ra! Woo ti ir bone. Woo cine mana bay ka tee. ⁸ Woo ti ir bone! May no m'ir kaa koy gaabantaa woo kaboo ra? Koyoo woo no ka Misira borey kar nda balaawu dumi kul saajoo ra. ⁹ Filisti borey, wa albarka dan war bon ra, war ma tee aruyan, war masi koy huru Eberewey cire takaa

kaŋ nda i bay ka huru war cire. Wa tee aruyaŋ, war ma wongu.» ¹⁰ Filisti borey na wongoo feeri, i na Izirayel kar. Izirayel boro foo kul zuru ka koy nga hugoo do. Mursaa hanse ka beeri, Izirayel wongu-ize boro zenber waranza (30.000) cee dirakaw buu. ¹¹ Irkoy sundukoo zandi, Hofni nda Pinehas, Eli iz'aru hinkaa buu.

Eli nda nga iz'aroo wandoo buuyanoo

¹² Benžameŋ aru foo zuru ka hun wongoo ra ka kaa Silo zaari follokaa ra, bankaarawey kottu, boŋoo kul ti labu. ¹³ Waatoo kaŋ a too kate, nga ne, Eli goo ma goro nga šeezoo ga fondaa jesoo ga ka hawgay, zama binoo goo ma jijiri Irkoy sundukoo se. Kaŋ aroo too kate a na alhabaroo har koyraa ra, koyraa kul kaati. ¹⁴ Waatoo kaŋ Eli maa kaatoo, a nee: «Macin ti hoolaa woo?» Aroo cahā ka kaa ka alhabaroo har Eli se. ¹⁵ Eli goo nda jiiri woyyagga cindi yaaha (98), moyey mma bakam, a si hin ka dii. ¹⁶ Aroo nee Eli se: «Wongoo do ay hun, agay, ya nka zuru ka hun wongoo ra hō.» Eli nee: «Macin ka tee, ay izoo?» ¹⁷ Alhabar teekaa zaabi ka nee: «Izirayel zuru Filisti borey jine, mursay beeri tee jamaa ra, ba Hofni nda Pinehas, ni iz'aru hinkaa buu, de Irkoy sundukoo zandi.» ¹⁸ Za a na Irkoy sundukoo har, Eli kaŋ, nga šeezoo bere koyraa mijoo jere, jindebandaa kayri, a buu, zama aru žeena no, de mo a ga tiŋ. A tee alkaali jiiri woytaaci (40) Izirayel ra.

¹⁹ Eli nzura woyoo, Pinehas wandoo ga tee alhaamidu. A ga baa ka hay. Waatoo kaŋ a maa alhabaroo kaŋ Irkoy sundukoo zandi,

kaŋ nzuraa nda nga kurpoo buu, a sonbu, a hay, zama hayyan kuuboo n'a dii. ²⁰ Kaŋ a ga baa ka buu, woyey kaŋ goo jeroo ga nee a se: «Masi hunbur, iz'aru no n'n'a hay.» Amma a mana tuuru, a mana kula. ²¹ Woyoo na zankaa maapoo daŋ Ikabod (maanaa «man daržaa?»), a nee: «Daržaa hun Izirayel ra.» A na woo har, zama Irkoy sundukoo zandi, nga nzuraa nda nga kurpoo buu. ²² A nee: «Daržaa hun Izirayel ra, zama Abadantaa sundukoo zandi.»

5

Irkoy sundukoo koy Filisti borey do

¹ Filisti borey na Irkoy sundukoo zaa Eben-Ezer koyraa ra k'a koy nda a Ašdod koyraa ra. ² Filisti borey na Irkoy sundukoo zaa, i n'a ka koy tooroo kaŋ se i ga nee Dagon, hugoo ra, i n'a jisi Dagon jere. ³ Subaa ra, Ašdod borey biya ka tun, nga ne, Dagon kaŋ laboo ra nga ndumoo ga Abadantaa sundukoo jine. I na Dagon dii k'a daŋ nga dogoo ra. ⁴ Subaa ra, i biya ka tun, nga ne, Dagon kaŋ nga ndumoo ga laboo ra Abadantaa sundukoo jine. Dagon boŋoo nda kabe hinkaa ga fura, i hun a ga, i goo hugoo jindoo ra, haya kul mana cindi a ra kala kunturoo. ⁵ Woo se Dagon sargari juwalkey nda borey kul kaŋ ga huru Dagon hugoo ra Ašdod si hugoo jindoo taama hala hō.

⁶ Woo banda ga, Abadantaa kaboo hanse ka goy goy Ašdod borey ga, a n'i torro. A na Ašdod nda nga laamaa kar nda futtayaŋ. ⁷ Kaŋ Ašdod borey dii kaŋ takaa woo no, i nee: «Izirayel

Koyoo sundukoo si cindi ir do, zama a goo ma goy goy ir ga, ir nda Dagon ir koyoo.»

⁸ Ašdod borey donto ka ciya Filisti borey boŋkoyney kul se k'i marga ngi jere. Filisti borey boŋkoyney nee: «Macin no ir g'a tee Izirayel Koyoo sundukoo se?» I nee: «Izirayel Koyoo sundukoo ma koy Gat.» I na Izirayel Koyoo sundukoo ka koy no din. ⁹ Waatoo kaŋ i n'a bere no din ka ben, Abadantaa kaboo na goy goy koyraa ga, lakkaltunay beeri tee, a na koyraa borey kar, za ikaccaa hala ibeeroo. Futta fatta i ga. ¹⁰ Woo ga, i na Irkoy sundukoo sanba Ekroŋ. Waatoo kaŋ Irkoy sundukoo huru Ekroŋ, Ekroŋ borey kaati ka nee: «I kate ir do Izirayel Koyoo sundukoo k'ir wii, ir nda ir jamaa.»

¹¹ I donto ka ciya ka Filisti borey boŋkoyney kul se k'i marga. I nee: «Wa Izirayel Koyoo sundukoo ka hun ne. A ma willi nga nongoo ra, a masi kaa k'ir wii, ir nda ir jamaa.» Zama koyraa kul ra buuyan lakkaltunay tee, Irkoy kaboo hanse ka goy goy i ga. ¹² Borey kaŋ mana buu, futta fatta i ga, koyraa kaatiroo žigi hala beena ra.

6

Filisti borey na Abadantaa sundukoo willi Izirayel

¹ Abadantaa sundukoo na handu iyye tee Filisti borey gandaa ra. ² Woo banda ga, Filisti borey na sargari juwalkey nda gunandikey cee, i nee: «Macin no ir ga hima k'a tee Abadantaa sundukoo se? Wa takaa har ir se kaŋ nda ir g'a

sanba nga dogoo ra.» ³ I nee: «Nda war ga Irkoy sundukoo yeeti Izirayel, war mas'a yeeti kabe koonu, war ga hima ka toojne sargari kaa a ga, woo ra war ga duu baani, de war ga bay haya kanj se Irkoy kaboo si hibi ir ga.»

⁴ Filisti borey nee: «Toojne sargari dumi foo no ir ga hima k'a kaa a se?» Gunandikey nee: «Wura futta guu, nda wura nceņ guu no war ga hima k'i kaa, ka sawa nda Filisti borey bonkoyney hinnaa, zama bone follokaa ka zunbu war kul nda war bonkoyney bonj.

⁵ Wa war futtawey nda nceņey kanj ga war gandaa hasara assuura tee, war ma Izirayel Koyoo beerandi, a ga hin ka tee a ma kaa war se hottaa ra, war, nda war koyey, nda war gandaa.

⁶ Macin se war ga war biney šendandi sanda takaa kanj nda Misira nda Firawuuna na ngi biney šendandi? Waatoo kanj Irkoy goy goy i ga, i mana Izirayel borey nanj i ma koy wala? Nda cimi i koy.

⁷ Sohō wa torka taji ful tee, war ma haw hinka kanj ga naanandi zaa kanjanj ga tinay-zaa-bundu mana bay ka huru. War ma hawey danj torkaa ga, war ma haw-izey kanj goo i bande ka koy hugey.

⁸ War ma Abadantaa sundukoo zaa k'a danj torkaa ga, war ma wura jinawey kanj war g'i kaa toojne sargari danj bata ra jeroo ga, woo banda ga, war m'a sanba k'a nanj a ma koy.

⁹ Woo ra war ga kaa ka dii, nda a žigi ka koy nda nga hirroo fondaa, Bet-Šemeš koyraa here, Abadantaa no ka kate ir ga bone beeroo woo. Nda man'ti woo, ir ga bay kanj man'ti nga kaboo k'ir kar, haya no kanj nka tun de ka tee ir ga.»

¹⁰ Borey n'a tee nda takaa din da. I na haw hinka kaŋ ga naanandi dii k'i dan torka ga ka ngi izey daabu hugey do. ¹¹ I na Abadantaa sundukoo dan torkaa ga nda bataa kaŋ ra wura nceŋey, nda ngi futta assuuracye goo.

¹² Hawey šerre tuy Bet-Šemeš fondaa ra, i na fondo follokaa dii i ga booro, i mana šiiri kabe henna here wala kabe waawa here. Filisti borey boŋkoŋey hanga ey hala Bet-Šemeš hirroo ga.

¹³ Bet-Šemeš borey goo ma alkama hegay gooroo ra kaŋ i na ngi boŋey jer, i dii sundukoo, nga diiyanoo tee i se paali. ¹⁴ Torkaa too Žozuwe, Bet-Šemeš boraa faaroo ra, a kay. Tondi beeri foo goo no din. I na torkaa bundey kayri-kayri ka hawey kaa sargari kukurante Abadantaa se.

¹⁵ Lewi borey na Abadantaa sundukoo zumandi, nda bataa kaŋ goo a bande kaŋ ra wura jinawaye goo, i n'i jisi tondi beeroo boŋ. Hanoo din, Bet-Šemeš borey na sargari kukuranteyan nda sargariyan kaa Abadantaa se. ¹⁶ Kaŋ Filisti borey boŋkoŋni guwaa dii woo, i willi Ekroŋ zaaroo din da.

¹⁷ Futtawaye kaŋ Filisti borey n'i tee nda wura k'i kaa tooŋe sargari Abadantaa se takaa ne: i na affoo kaa Ašdod koyraa se, affoo Gaaza koyraa se, affoo Aškeloŋ koyraa se, affoo Gat koyraa se, affoo Ekroŋ koyraa se. ¹⁸ I na nceŋyan mo noo Filisti borey koyra foo kul maanoo ga, koyrawey man'ti kala boŋkoŋni guwaa wane, za koyraa kaŋ goo nda cete hala koyra kanboo kaŋ sii nda cete hala tondi beeroo kaŋ boŋ i na Abadantaa

sundukoo jisi. Tondi no kaŋ goo no hala hõ Žozuwe faaroo ra Bet-Šemeš.

¹⁹ Abadantaa na Bet-Šemeš borey kar, zama i na Abadantaa sundukoo gundoo guna. A na aru woyye (70) kar jamaa boro zenber woyguwaa (50.000) ra. Jamaa na beray gorandi, zama Abadantaa na bone beeri k'i kar. ²⁰ Bet-Šemeš borey nee: «May no ma hin ka kay Abadantaa, Koy henanantaa woo jine? Ir ma sundukoo kaa ne ra ka koy nda man ra?» ²¹ I na dontokawyaŋ sanba Kiryat-Yarim borey do ka nee i se: «Filisti borey yee ka kate Abadantaa sundukoo, wa zunbu k'a ka žigi war do.»

7

¹ Kiryat-Yarim koyraa arey kaa, i na Abadantaa sundukoo žigandi ka koy. I n'a ka koy Abinadab hugoo ra hondoo boŋ, i na nga iz'aroo Eleyazar daŋ jere ga Abadantaa sundukoo lakkalyanoo se.

Izirayel borey yee kate Irkoy ga

² Waati kuku teendi, jiiri waranka (20) za waatoo kaŋ Abadantaa sundukoo goo Kiryat-Yarim. Izirayel kul ga hēe Abadantaa bande. ³ Samiyel nee Izirayel hugoo kul se: «Nda war binoo kul nda war yee kate Abadantaa ga, wa koy waaney nda Astarteyaŋ kaa war game. Wa kayandi ka Abadantaa gana, nga hinne, a ga war kaa Filisti borey kabey ra.» ⁴ Izirayel borey fay nda Balyaŋ nda Astarteyaŋ, i na Abadantaa hinne gana. ⁵ Samiyel nee: «Wa Izirayel kul marga Mispa koyraa ra, ay ga Abadantaa ŋaaray war se.» ⁶ I marga Mispa, i na hari gur k'a doori

Abadantaa jine. I meehaw hanoo din. No din ra i nee: «Ir na zunubu tee Abadantaa ga.» Samiyel tee alkaali Izirayel borey se Mispa.

Izirayel borey hin Filisti borey

⁷ Filisti borey maa kanj Izirayel borey marga Mispa koyraa ra, Filisti borey bonkoyney žigi ka koy Izirayel gande. Izirayel borey maar'a, i hunbur Filisti borey. ⁸ Izirayel borey nee Samiyel se: «Masi fay nda ka kaati ka Abadantaa, ir Koyoo cee ir se hala a m'ir hallasi Filisti borey kabey ra.» ⁹ Samiyel na feeji-ize dii kanj ga nan, a na nga kul kaa sargari kukurante Abadantaa se. A kaati ka Abadantaa cee Izirayel maaganda, Abadantaa n'a zaabi. ¹⁰ Waatoo kanj Samiyel goo ma sargari kukurantaa kaa, Filisti borey man ka kaa ka Izirayel wongu. Hanoo din, Abadantaa na jinjin beeri hēenandi beene Filisti borey ga, i zalba. Izirayel n'i kar. ¹¹ Izirayel arey fatta Mispa, i na Filisti borey gaaray k'i kar hala Bet-Kar se ganda. ¹² Samiyel na tondi zaa k'a jisi Mispa nda Šen* gamoo ra, a na tondoo maapoo danj Eben-Ezer (maanaa «faabayan tondoo»). A nee: «Ka kaa ka too hala ne Abadantaa k'ir faaba.»

¹³ Takaa woo nda Filisti borey kayna, i mana yee ka kaa Izirayel laboo ga. Abadantaa kaboo na Filisti borey torro Samiyel waatoo kul ra. ¹⁴ Koyrawey kanj Filisti borey n'i taa Izirayel kone yee Izirayel ga, za Ekronj hala Gat, ngi nda ngi hawsawey, Izirayel n'i kaa Filisti borey kabey ra. Alaafiya huru Izirayel nda Amor borey game.

* **7:12** 7.12 Šen maanaa ti «hipoo».

¹⁵ Samiyel tee alkaali Izirayel nga hunaroo kul ra. ¹⁶ Jiiri ka kaa jiiri, a ga koy windi Betel, nda Gilgal, nda Mispa. Nga ti Izirayel alkaaloo nongey wey kul ra. ¹⁷ Woo banda ga, a ga yee kate Rama kaŋ ra nga hugoo goo. No din mo ra nga no ma Izirayel ciiti. No din ra a na sargari tonadoo cin Abadantaa se.

8

Izirayel borey na kokoy wiri

¹ Waatoo kaŋ Samiyel ŷen, a na nga iz'arey dan i ma tee alkaali Izirayel se. ² Nga ize jinaa maapoo ti Źowel, ihinkantoo maapoo ti Abiya. Alkaaliyaŋ no Ber-Šeba. ³ Samiyel iz'arey mana tee Samiyel. I ga baa haya, i ga sufuray taa, i ga ciiti šiirandi. ⁴ Izirayel boro beerey na cere marga, i koy Samiyel do Rama. ⁵ I nee a se: «Nga ne, ni ŷen, ni izey mana tee ni, sohō kokoy gorandi ir boŋ kaŋ ma tee ir alkaaloo sanda gandawey kul takaa.» ⁶ A mana kan Samiyel se kaŋ i nee: «Ir noo kokoy kaŋ ma tee ir alkaaloo.» Samiyel na Abadantaa ŋaaray. ⁷ Abadantaa nee Samiyel se: «Haya kul kaŋ jamaa n'a har ma ne, m'a tee. Man'ti ni no i wanji ni, agay no i wanji agay. I si baa ya tee kokoy ngi boŋ.» ⁸ Sanda takaa kaŋ i n'a tee za hanoo kaŋ ay n'i fattandi Misira hala hō, k'ay fur ka koy koy tanayaŋ gana, takaa din da no i g'a tee ni mo se. ⁹ Sohō, haŋajer i se, amma haŋa žiibey kaa kaaray, m'i bayrandi alhakoo kaŋ kokoyoo kaŋ ga kaa k'i laama g'a may i ga.»

Alhakoo kan kokoyoo g'a may Izirayel borey ga

¹⁰ Samiyel na Abadantaa šenney kul har jamaa se kan ga kokoy ceeci a ga. ¹¹ A nee: «Kokoyoo kan ga war laama alhakey ne: a ga war iz'arey dii k'i dan wongu bari torkawey nda baryey goyey ra. I ga zuru nga kabe torkaa jine k'a gongu. ¹² A g'i tee wongu-ize zenber (1.000) se jineboro nda wongu-ize woyguu (50) se jineboro, a g'i dan i ma nga faarey beeri, i ma nga hegaa tee, i ma nga wongu jinayyan nda torika jinayyan hanse a se. ¹³ A ga war ize woyey dii k'i tee turaari hansekawyan, nda hinakawyan, nda takula hansekawyan. ¹⁴ A ga war faari hennawey, nda war alaneb faarey, nda war zaytunaney taa, a g'i noo nga hinoo goykey se. ¹⁵ A ga war dumari-izey nda war alaneb faarey zamna woy kul affoo taa k'a noo nga goykaw maaney nda nga hinoo goykey se. ¹⁶ A ga war banney, nda war konney, nda arusooga henney, nda war farkey dii k'i ka nga goyey tee. ¹⁷ A ga war alman buunaa zamna woy kul affoo taa. Woo ga, war ga tee nga banney. ¹⁸ Hanoo din, war ga kaati kokoyoo kan war g'a suuba maaganda, amma hanoo din, Abadantaa si tuuru war se.»

¹⁹ Jamaa wanji ka hanajer Samiyel se. I nee: «Kalaa, ir si kula, ir si baa kala kokoy ma goro ir bon. ²⁰ Woo ra ir mo ga tee sanda gandawey kul takaa. Ir kokoyoo ga tee ir alkaaloo, a ga huru ir wongu-izey jine, a g'ir wongey juwal.» ²¹ Samiyel na hanajer jamaa šenney kul se, a na šenney ka too Abadantaa jine. ²² Abadantaa nee Samiyel se:

«Haŋajer i se, kokoy gorandi i ga.» Samiyel nee Izirayel borey se: «Boro foo kul ma willi ka koy nga koyraa ra.»

9

Sawul koy nga baaba farka woyey kaŋ dere ceeci

¹ Benžameŋ boro foo goo no, maapoo ti Kiš. Wongaari no kaŋ goo nda maa. Baaboo maapoo ti Abiyel, Abiyel baaba maapoo ti Seror, Seror baaba maapoo ti Bekorat, Bekorat baaba maapoo ti Afiya, Benžameŋ boro ize no. ² Kiš goo nda iz'aru kaŋ maapoo ti Sawul. Sooga no, a ga boori. Boro sii Izirayel borey ra kaŋ ga boori nda a. A kay nda jamaa kul, borey si kay a se kala jeseŋ ga.

³ Kiš, Sawul baaba farka woyey dere. Kiš nee nga iz'aroo Sawul se: «Ma sooga goykey affoo zaa ni bande ka koy farkey ceeci.» ⁴ A na Efrayim tondi hondeŋ dunbu ka bisa ka Šališa gandaa dunbu ka bisa bila a ma duu ey. I na Šalim gandaa dunbu ka bisa, amma i sii no. I na Benžameŋ gandaa dunbu ka bisa bila nda i ma duu ey. ⁵ Waatoo kaŋ i too Suf gandaa ra, Sawul nee nga goykaa kaŋ goo a bande se: «Kaa, ir ma yee, ay baaba masi koy dirpa farkey k'ir alhuzunoo zaa.» ⁶ Goykaa nee: «Guna, koyraa woo, Irkoy boro foo goo a ra, borey g'a beerandi. Haya kul kaŋ a n'a har ga tee. Ir ma koy a do sohō da, a ga hin ka tee a ma fondaa har ir se kaŋ ir ga hima k'a zaa.» ⁷ Sawul nee nga goykaa se: «Aywa, nda ir koy a do, macin no ir ga koy nda

a aroo se? Nyaayan sii ir foolawey ra, haya kul sii ir kone kaŋ ir g'a noo Irkoy boraa se. Macin bara ir kone?» ⁸ Goykaa na Sawul zaabi koyne ka nee: «Ay goo nda nzorfu kaaray tamma zamna zamna taacaa affoo. Ay g'a noo Irkoy boraa se, a g'ir fondaa har ir se.»

⁹ Cee jinaa, Izirayel ra, boro kaŋ ga koy Irkoy ceeci a ma haya cebe nga se, boraa mma nee: «Ir ma koy gunandikaa do.» Zama boraa kaŋ se i ga nee annabi hõ, nga se waatoo din i ga nee gunandikaw. ¹⁰ Sawul nee nga goykaa se: «Ni ŝennoo boori! Kaa ir ma koy.» I koy koyraa kaŋ ra Irkoy boraa goo. ¹¹ Kaŋ i ga žigi ka koy koyraa ra, i dii woysoogoyaŋ kaŋ ga fatta ka koy hari gur, i nee i se: «Ne no gunandikaa goo wala?»

¹² I nee: «Ayyo, ne da ra a goo, a goo ni jine. Amma sohõ cahã, hõ a kaa koyraa ra, zama jamaa ga sargari kaa hodaddaa boŋ hõ. ¹³ Waati kaŋ war huru koyraa ra, war g'a gar za a mana žigi hodaddaa boŋ hala nga ka sargaroo ŋaa, nga nda jamaa. Jamaa si ŋaa kala waati kaŋ a kaa, zama a mma albarka gaara sargaroo ga. Woo banda ga, borey kaŋ a n'i cee ga ŋaa. Wa žigi ka koy waatoo woo ra, war g'a gar sohõ da.»

Sawul nda Samiyel dii cere

¹⁴ Sawul nda nga hangasinoo nka too kate koyraa gamoo ra, kaŋ Samiyel ne ka fatta ka žigi hodaddaa boŋ, i na cere kubay.

¹⁵ Woo gar, zaari foo za Sawul mana kaa, Abadantaa na Samiyel alhabarandi ka nee: ¹⁶ «Suba dimmaa woo da ga, ay ga Benžamen gandaa boro sanba ni do, ma jii k'a yon hala a

ma tee bonkoyni Izirayel, ay jamaa se. A g'ay jamaa hallasi Filisti borey kabey ra. Zama ay dii ay jamaa hayaa kaŋ ra i goo, ngi kaatiroo too kate hala ay do.» ¹⁷ Samiyel dii Sawul, Abadantaa nee a se: «Boraa ne kaŋ ay n'a har ma ne. Nga no m'ay jamaa laama.»

¹⁸ Koyraa miŋoo jeroo ga, Sawul man Samiyel ka nee: «Ay g'a wiri ni ga, gunandikaa hugoo silbay ya ne.» ¹⁹ Samiyel na zaabi ka nee: «Agay ti gunandikaa. Žigi ka koy ay bande hodaddaa bon. War ga ŋaa ay bande hō. Ay ga ni sallama suba subbaahi, ay ga ni noo hayaa kaŋ ga ni ŋugulla alhabaroo. ²⁰ Masi alhuzun nda farka woyey kaŋ dere ma ne jirbi hinza hō. I duwandi. May no ma duu Izirayel haya beerey kul? Man'ti ni nda ni baaba hugoo kul wane nda ey wala?» ²¹ Sawul zaabi ka nee: «Ya na hun kala Benžameŋ alkabiilaa, ir alkabiilaa ti Izirayel alkabiilawey kul ikaccaa. Ir hugoo mo man'ti kala Benžameŋ hugey kul ikaccaa. Adiši macin se n'ga ūennoo woo har ya ne?»

²² Samiyel na Sawul dii, nga nda nga goykaa k'i daŋ ŋaadogoo nongoo ra k'i gorandi hoyandikey kaŋ ciyandi jine kaŋyaŋ ti boro waranza (30) cine. ²³ Samiyel nee hinakaa se: «Kate sargaroo hamoo nongoo kaŋ ay nee ma ne kaŋ m'a kaa jere ga.» ²⁴ Hinakaa na hamoo cewoo zaa, nga nda hayey kaŋ ga denji a ga, a n'i gorandi Sawul jine. Samiyel nee: «Hayaa ne kaŋ jisandi, zaa ka ŋaa, zama woo no i n'a jisi ma ne zaaroo woo se kaŋ ra ay nee: <Ay na jamaa hoyandi.>» Sawul ŋaa Samiyel bande hanoo din. ²⁵ I zunbu ka hun

hodaddaa boŋ ka koy koyraa ra, Samiyel šelan Sawul bande sooraa batumaa ra.

Samiyel na Sawul yon k'a tee kokoy Izirayel se

²⁶ Subaa ra, i biya ka tun. Za alfazar, Samiyel ciya Sawul se kaŋ goo sooraa batumaa ra, a nee a se: «Tun, ay ga ni dum.» Sawul tun, nga nda Samiyel, ngi boro hinkaa kul fatta ka koy taray.

²⁷ Waatoo kaŋ i zunbu ka too koyraa boŋ faa ga, Samiyel nee Sawul se: «Nee ni goykaa se a ma koy ir jine.» A koy i jine. Samiyel nee Sawul se: «Batu, ay ga Irkoy šennoo har ma ne.»

10

Samiyel na tammaasa hinza cebe Sawul se

¹ Samiyel na zollo zaa kaŋ ra jii goo, a na jiyoo doori Sawul boŋoo boŋ. A n'a summu, a nee: «Abadantaa nka ni yon hala ma tee nga jamaa se boŋkoyni. ² Hō, nda ni hun ay do, n'ga aru hinka gar Rašel saaraa jere, Benžameŋ hirroo ga Selsa. I ga nee ma ne: <Farka woyey kaŋ ni koy i ceeci duwandi.> Sohō ni baaba na farkey šennoo naŋ, amma war nda a ga alhuzun, a nee kaŋ taka foo no nga g'a tee ka duu nga izoo.»

³ N'ga hun no din ka koy too Tabor tuuriŋaa beeroo do, no din ra n'ga aru hinza gar kaŋ ga žigi ka koy Irkoy do Betel, affoo hancin-ize hinza goo a kone, takula tafay hinza goo affaa kone, affaa alaneb hari mooro hunbar goo a kone. ⁴ I ga ni foo ka ni noo takula hinka. M'i taa kabey ra. ⁵ Woo banda ga, n'ga too Gibeya-Elohim kaŋ ra Filisti borey soojey gorodoo goo kaŋ ga juwal. Waati kaŋ n'ga huru koyraa ra no din,

n'ga annabi jama kubay kaŋ ga hun hodaddaa boŋ sargari kaadogoo ra, i ga annabitaray tee*, de kuntiji, nda dunduŋ, nda laati, nda kurbu ga karandi i jine. ⁶ Abadantaa Hundoo ga zunbu ni ga, n'ga annabitaray tee i bande, n'ga bere ka tee boro tana. ⁷ Waati kaŋ tammaasawey wey bangay ni ga, hayaa tee kaŋ huru ni boŋoo ra, zama Abadantaa goo ni bande. ⁸ Woo banda ga, n'ga zunbu ka koy ay jine Gilgal. Nga ne, agay da ga zunbu ka kaa ni do ka sargari kukuranteyanŋ nda alaafiya teendi sargariyanŋ kaa. N'ga batu jirbi iyye hala waati kaŋ ay too kate ni do ka ni bayrandi hayaa kaŋ n'ga hima k'a tee.

⁹ Za Sawul na banda bere ka hun Samiyel do, Irkoy na binoo barmay, tammaasawey wey kul bangay zaari follokaa ra. ¹⁰ Waatoo kaŋ i too no din Gibeya, annabi jama n'a kubay. Irkoy Hundoo zunbu a ga, a na annabitaray tee i game. ¹¹ Borey kul kaŋ g'a bay ga dii kaŋ a ga annabitaray tee annabey bande. Borey ga nee cere se: «Macin ka duu Kiš izoo? Sawul mo goo annabey ra wala?» ¹² Boro foo kaŋ goo no din nee: «May ti annabey wey baaba?» Woo ra yaasaa fatta kaŋ ga nee: «Sawul mo goo annabey ra wala?»

¹³ Waatoo kaŋ a na annabitaray tee ka ben, a koy hodaddaa boŋ sargari kaadogoo ra. ¹⁴ Sawul baaba armaa nee Sawul nda nga goykaa se: «Man ra war koy?» Sawul nee: «Ir nka ka koy farka woyey ceeci, amma kaŋ ir dii kaŋ i dere, ir

* **10:5** 10.5 Ka annabitaray tee ne ra man'ti ka haya hinne har kaŋ ga kaa ka tee, amma annabey yafarhã, nda ngi gaaney, nda takawey kul kaŋ i g'i tee goo a ra.

koy Samiyel do.» ¹⁵ Baaboo armaa nee: «Hayaa har ya ne kaŋ Samiyel n'a har war se.» ¹⁶ Sawul nee nga baaba armaa se: «A n'ir bayrandi kaaray kaŋ farkey duwandi.» Amma a mana haya kul har nga baaba armaa se kokoytaraa kaŋ Samiyel n'a har ra.

Sawul tee kokoy Izirayel se

¹⁷ Samiyel na jamaa marga Abadantaa jine Mispaa koyraa ra. ¹⁸ A nee Izirayel borey se: «Hayaa ne kaŋ Abadantaa, Izirayel Koyoo n'a har: <Agay ka Izirayel žigandi ka hun Misira. Ay na war kaa Misira nda gandawey kul kaŋ ga war šiita kabey ra. ¹⁹ Agay ti war Koyoo kaŋ na war hallasi bonawey kul ra nda gurzugawey kul ra, amma hõ war wanji ay ga, zama war nee kaŋ ya kokoy gorandi war boŋ. Sohõ wa kay Abadantaa jine alkabiila nda alkabiila, hugu nda hugu.»

²⁰ Samiyel na Izirayel alkabiilawey kul manandi affoo-foo, alkurraa kaŋ Benžameŋ alkabiilaa ga. ²¹ A na Benžameŋ alkabiilaa manandi affoo-foo, dumi ka kaa dumi, alkurraa kaŋ Matiri dumoo ga. Sawul, Kiš iz'aroo ga alkurraa kaŋ. I n'a ceeci, amma i mana duu a. ²² I na Abadantaa ibaayoo ceeci koyne ka nee: «Aroo goo ne wala?» Abadantaa nee: «A goo ne, a goo ma tugu jinawey game.» ²³ I zuru ka koy a kaataray no din, a kaa ka kay jamaa jine. A kay nda jamaa kul, borey si kay a se kala jesej ga.

²⁴ Samiyel nee jamaa kul se: «War ga dii boraa kaŋ Irkoy n'a suuba? Nga cine sii jamaa kul ra.» Jamaa kul kaati ka nee: «Kokoyoo kaboo ma gay a ra!» ²⁵ Samiyel na alhakoo har

kaŋ kokoytaraa g'a may jamaa ga k'a hantum citaabu ra k'a jisi Abadantaa jine. Woo banda ga, Samiyel na jamaa sallama, affoo kul koy nga hugoo do. ²⁶ Sawul mo koy nga hugoo do Gibeya. Aru wongaariyaŋ kaŋ Irkoy tuku biney ga n'a dum. ²⁷ Amma boro laalayaŋ nee: «Macin, woo no m'ir hallasi!» I n'a kaynandi, i man'a noo beerayhaya kul, amma Sawul mana baffoo har.

11

Sawul hin Amoŋ borey

¹ Nahaš, Amoŋ bora a žigi ka koy Yabeš kaŋ goo Galad gandaa ra wanga k'a daŋ game. Yabeš borey kul nee Nahaš se: «Amaana daŋ ir game, ir ga yee ni cire.» ² Amma Nahaš, Amoŋ bora a nee: «Haya foo ga ay ga amaana daŋ agay nda war game, ay ga war boro foo kul kabe hennaa moŋoo looti, a ma tee Izirayel kul se kaynandiyan.» ³ Yabeš boro beerey nee a se: «Ir noo jirbi iyye šarti hala ir ma alhabar teekawyaŋ sanba Izirayel laboo kul ra, nda ir mana duu faabakaw, ir g'ir boŋ noo ma ne.»

⁴ Alhabar teekey too kate Gibeya, Sawul koyraa ra, i na šenney din ka too jamaa jine, jamaa kul na jinde jer ka hēe. ⁵ Woo gar Sawul hun faarey ra, nga nda hawey kaŋ nda a ga beeri. Sawul nee: «Macin ka tee kaŋ se jamaa ga hēe?» I na Yabeš borey šenney har a se. ⁶ Waatoo kaŋ Sawul maa šenney wey, Irkoy Hundoo zunbu a ga, a hanse ka futu. ⁷ A na haw hinka dii k'i dunbu-dunbu, k'i noo dontokawyaŋ se i m'i noo Izirayel laboo kul se ka nee: «Boro kul

kaŋ mana koy wongu Sawul nda Samiyel bande, nga hawey ga tee takaa woo da.» Abadantaa na hunburay beeri zumandi jamaa ga, i fatta ka tee sanda boro folloku. ⁸ Sawul n'i kabu Bezek. Izirayel borey man'ti kala boro zenber zangu hinza (300.000), Žuda borey ti boro zenber waranza (30.000). ⁹ I nee dontokey kaŋ kaa se: «Wa koy šenney wey har borey se kaŋ goo Yabeš kaŋ goo Galad ra ka nee: <Suba war ga duu hallasiyan waati kaŋ waynaa sintin ka koron.» Dontokey koy alhabaroo woo har Yabeš borey se, i paali. ¹⁰ Yabeš borey nee: «Suba ir ga ir boŋ noo war se, war ma haya tee ir se kaŋ kan war se.»

¹¹ Subaa ra, Sawul na jamaa zamna zamna hinza. I huru Amoŋ borey kaloo gamoo ra za moo mana boo, i n'i kar hala zaarikayaa ra. Borey kaŋ mana buu say-say, boro hinka sii no kaŋ cindi cere bande. ¹² Jamaa nee Samiyel se: «Man borey kaŋ nee: <Adiši Sawul no ma tee ir se kokoy wala?» Wa kate nda ey ir m'i wii.» ¹³ Amma Sawul nee: «Boro kul si wiiyandi hō, zama hō Abadantaa nka Izirayel noo hallasiyan.» ¹⁴ Samiyel nee jamaa se: «Wa kaa, ir ma koy Gilgal ka kokoytaraa tabatandi no din.» ¹⁵ Jamaa kul koy Gilgal. No din ra i na Sawul tee kokoy Abadantaa jine Gilgal. I na alaafiya teendi sargariyan kaa Abadantaa jine. Sawul nda Izirayel borey kul hanse ka paali.

12

Samiyel šelan Izirayel borey se

¹ Samiyel nee Izirayel kul se: «Ay na hanajer hayaa kul kaŋ war n'a har se, ay na kokoy gorandi war boŋ. ² Sohõ kokoyoo ne kaŋ ga dira war jine. Agay, ay žen, ay hinhirey kaaray. Nga ne, ay iz'arey goo war bande. Agay, ay dira war bande za ay zankataraa ga hala hõ. ³ Agay ne, wa seedetaray tee ay ga Abadantaa jine nda bora kaŋ yonandi jine. May ga ay na haw kom? May ga ay na farka kom? May no ay n'a zanba? May no ay n'a kankam? May no ay na sufuray taa a kone ka moo daabu nga takaa ga? W'a har ya ne, ay ga war bana.» ⁴ I nee: «Man'ir zanba, man'ir kankam, mana yadda ka haya taa boro kul kone.» ⁵ A nee i se koyne: «Abadantaa ga seede war se, bora kaŋ yonandi ga seede hõ kaŋ war mana haya kul dii ay kaboo ra.» I nee: «Bora ga seede.»

⁶ Woo ga, Samiyel nee jamaa se: «Abadantaa ka Musa nda Haruna daŋ nga goyoo ra, de mo nga ka war baabey žigandi ka hun Misira gandaa ra. ⁷ Sohõ wa tun ka kay, ciiti ga huru ir game Abadantaa jine, ay ga war cee ciiti ra kaŋ ay n'a daŋ agay nda war game Abadantaa jine. Ay ga war lakkaley zumandi hayey beerey kul ga kaŋ Abadantaa n'i tee war baabey se. ⁸ Waatoo kaŋ Yakuba kaa Misira, war baabey kaati ka Abadantaa cee, Abadantaa na Musa nda Haruna sanba kaŋ na war baabey fattandi Misira k'i gorandi nongoo woo ra. ⁹ Amma i dirna Abadantaa, ngi Koyoo. A n'i kaŋandi Sisera, Hasor wongu-izey jinebora, nda Filisti borey, nda Mowab kokoyoo kabey ra kaŋ n'i wongu. ¹⁰ I kaati ka Abadantaa cee ka nee:

<Ir na zunubu tee, ir na Abadantaa naŋ, ir na Balyaŋ nda Astarteyaŋ gana, sohõ ir kaa ir iberey kabey ra, ir ga ni gana.> ¹¹ Abadantaa na Yerub-Bal* sanba, nga banda ga, Bedaŋ, nda Žefte, nda Samiyel. A na war kaa iberey kaŋ ga war kuubi ka bere kabey ra. A na war gorandi alaafiya ra. ¹² Woo banda ga, kaŋ war dii Nahaš, Amon borey kokoyoo ga kaa war ga ka war tangam, war nee ya ne: <Woo si tee ir se, ir si baa kala kokoy ma goro ir boŋ.> Ka gar Abadantaa, war Koyoo ti war kokoyoo. ¹³ Sohõ kokoyoo ne kaŋ war n'a suuba, woo kaŋ war n'a wiri, Abadantaa na kokoy gorandi war boŋ. ¹⁴ Nda war ga hunbur Abadantaa, nda war g'a gana, nda war ga haŋajer a se, nda war si ture Abadantaa meešenney ga, woo ra war ga hanga Abadantaa, war Koyoo, war nda kokoyoo kaŋ ga war laama. ¹⁵ Amma nda war si haŋajer Abadantaa se, nda war ga ture Abadantaa meešenney ga, Abadantaa kaboo ga almasiiba sanba war ga sanda takaa kaŋ nda a na war baabey wongu. ¹⁶ Aywa, wa tun ka kay, war ma haya beeroo woo guna kaŋ Abadantaa g'a tee war moyey cire. ¹⁷ Man'ti alkamaa hegaa waatoo ra ir goo sohõ da wala? Ay ga Abadantaa cee, a ga jinjinyan hēenandi, a ga ncirpi kaŋandi. Woo ra war ga dii kaŋ war na goy futu laala tee Abadantaa moyey cire ka kokoy ceeci.»

¹⁸ Samiyel na Abadantaa cee, hanoo din Abadantaa na jinjinyan hēenandi, a na ncirpi kaŋandi. Jamaa kul hanse ka hunbur Abadantaa

* **12:11** 12.11 Yerub-Bal da se i ga nee Žedewoŋ, Alkaaley 6.32ra.

nda Samiyel. ¹⁹ Jamaa kul nee Samiyel se: «Abadantaa, ni Koyoo njaaray ir kaŋ ti ni tamey se hala ir masi buu, zama ir tonton ir zunubey ga ka kokoy wiri.» ²⁰ Samiyel nee jamaa se: «War masi hunbur, war na haya laalaa woo kul tee, amma war masi mooru Abadantaa ga, war ma Abadantaa gana nda war binoo kul. ²¹ War masi mooru a ga ka koy hanga haya yaadayan bande kaŋ si haya hanse war se, i si war feeri, zama i man'ti kala yaada. ²² Abadantaa si nga jamaa nan nga maa beeroo maaganda se, Abadantaa nka kayandi nga ma war tee nga jamaa. ²³ Abada ay si zunuboo woo tee Abadantaa do kaŋ ti ka fay nda ka Irkoy njaaray war se. Ay ga war cawandi fondaa kaŋ ga boori a ga šerre. ²⁴ Hayaa hinne kaŋ no ti war ma hunbur Abadantaa, w'a gana nda cimi nda war binoo kul, wa hongu haya beerey kaŋ a n'i tee war se. ²⁵ Amma nda war na goy futu tee, war ga tuusandi, war nda war kokoyoo.»

13

Sawul na Irkoy hoo

¹ Sawul goo nda jiiri [waranza (30)] waatoo kaŋ a ga tee kokoy. A na Izirayel laama jiiri [woytaaci (40) cindi] hinka. ² Sawul na aru zenber hinza (3.000) suuba Izirayel ra. Zenber hinka (2.000) goo a bande Mikmas koyraa nda Betel koyraa tondi hondey ra. Boro zenber foo (1.000) goo Žonatan bande Gibeya, Benžamen gandaa ra. A na jamaa cindoo sallama, boro foo kul ma koy nga hugoo do.

³ Žonatan na Filisti borey soojeý gorodogoo kar kañ goo Geba, Filisti borey maar'a. Sawul na hilli hēenandi gandaa kul ra ka nee: «Eberewey* ma maa.» ⁴ Izirayel kul maa kañ i ga nee: «Sawul na Filisti borey soojeý gorodogoo kar, woo se Filisti borey dukur Izirayel ga.» Jamaa marga ka hanga Sawul bande Gilgal. ⁵ Filisti borey marga ka Izirayel wongu: bari torka zenber waranza (30.000)†, nda boro zenber iddu (6.000) kañ goyoo ti ka huga nda baryey, nda wongu-ize jama sanda teekoo miñoo labutaasoo. I žigi ka koy ngi kaloo gorandi Mikmas Bet-Abeñ se waynahunay. ⁶ Izirayel borey dii kañ ngi goo farratay ra, jamaa hanse ka kankam. I tugu tondi guusuyan, nda karjiñaayan, nda tondiyan, nda folguyan, nda dayyan ra. ⁷ Ebere fooyan mo na Žurdeñ isaa deñ ka koy Gad nda Galad gandawey ra ka tugu. Woo gar kañ Sawul goo Gilgal, jamaa kul kañ goo a bande ga jijiri. ⁸ A na jirbi iyye batu, hala waatoo kañ Samiyel n'a kayandi ga. Amma Samiyel mana kaa Gilgal, jamaa say-say k'a nañ. ⁹ Sawul nee: «W'ay noo almaney kañ ga kaandi sargari kukurantaa nda alaafiya teendi sargarey se.» A na sargari kukurantaa kaa. ¹⁰ A nka benandi ka sargari kukurantaa kaa kañ Samiyel too kate. Sawul fatta ka koy a kubay k'a foo. ¹¹ Samiyel nee: «Cin no n'n'a tee?» Sawul nee: «Waatoo kañ ay dii kañ jamaa goo ma say-say k'ay nañ, waatoo too mana kaa, de mo Filisti borey goo ma

* **13:3** 13.3 Eberewey ti Izirayel borey. † **13:5** 13.5 «bari torka zenber waranza (30.000)», hantum fooyan ga nee «bari torka zenber hinza (3.000)».

marga Mikmas, ¹² ay nee ay boŋ se: «Filisti borey ga zunbu ay ga Gilgal, ka gar ya na Abadantaa ŋaaray jina. Woo ga, ay n'ay boŋ gaabi, ay na sargari kukurantaa kaa.» ¹³ Samiyel nee Sawul se: «N'na lakkal jaŋante goy tee, mana yaamaroo dii kaŋ Abadantaa, ni Koyoo n'a noo ma ne. Abadantaa nka baa nga ma ni kokoytaraa tabatandi hala abada Izirayel ra. ¹⁴ Sohō, ni kokoytaraa si gay a ga ben. Abadantaa na aru ceeci nga boŋ se kaŋ nga binoo ga bag'a, a n'a tee boŋkoyni nga jamaa se, zama mana hayaa dii kaŋ Abadantaa na ni yaamar nda a.»

¹⁵ Woo banda ga, Samiyel tun ka hun Gilgal ka koy Gibeya, Benžameŋ gandaa ra. Sawul na wongu-izey kabu kaŋ goo nga bande, i man'ti kala aru zangu iddu (600) cine. ¹⁶ Sawul, nda nga iz'aroo Žonatan, nda jamaa kaŋ goo a bande cindi Geba, Benžameŋ gandaa ra. Filisti borey na ŋi kaloo gorandi Mikmas koyraa ra. ¹⁷ Wongu-ize futante margari hinza fatta Filisti borey kaloo ra, margari foo na Ofra fondaa zaa Šuwal gandaa here, ¹⁸ margari foo na Bet-Horon fondaa zaa, ikokorantaa na Seboyim gooroo hirroo fondaa zaa kaŋ ga koy saajoo here.

¹⁹ Garaasa mana duwandi Izirayel kul ra, zama Filisti borey nee: «Eberewey masi takuba tee, i masi yaaji tee.» ²⁰ Izirayel boro foo kul mma zunbu ka koy Filisti borey do ka nga kuumoo, nda nga beeriguuroo, nda nga daašoo, nda nga cendoo miŋey kaanandi. ²¹ Kuumeŋ, nda beeriguurey, nda daašey, nda guuru mee cuutey šerrandi hayoo man'ti kala nzorfu kaaray

tamma kaŋ zamnandi ihinza zamna hinkaa.
²² Wongoo hane, takuba nda yaaji mana duwandi jamaa kul kone kaŋ goo Sawul nda Žonatan bande. Sawul nda nga iz'aroo hinne bara nda ey.

²³ Filisti borey wongu-izey jere foo kaa ka goro Mikmas ka bisadogoo dii.

14

Žonatan na Filisti boroyan wongu

¹ Han foo Žonatan, Sawul iz'aroo nee nga arusooga goykaa kaŋ ga nga wongu jinawey zaa se: «Kaa ir ma bisa ka koy nongoo here kaŋ ra Filisti borey wongu-izey ga goro.» Žonatan mana haya kul har nga baaba se. ² Woo gar Sawul goo Gibeya boŋoo ga, grenadnanoo cire kaŋ goo Migron, jamaa kaŋ goo a bande ti aru zangu iddu (600) cine. ³ Ahiya no ma beene kaayi-izoo dan kaŋ sargari juwalkey g'a dan, Ahiya man'ti kala Ahitub ize kaŋ ti Ikabod armaa. Ikabod ti Pinehas iz'aroo, Eli kaŋ ti Abadantaa sargari juwalkaa Silo koyraa ra haamaa no. Jamaa mana bay wala Žonatan koy.

⁴ Bisadogey kaŋ nda Žonatan ga ceeci ka bisa ka koy Filisti borey wongu-izey gorodogoo tangam, tondi kuku goo caraw foo ga, affoo goo affaa ga. Affoo maapoo ti Boses, affaa maapoo ti Sene. ⁵ Tondi kukey din affoo ga kay hawsa here, Mikmas tenje, affaa ga kay gurma here, Geba tenje. ⁶ Žonatan nee goykaa kaŋ ga nga wongu jinawey zaa se: «Kaa, ir ma bisa ka koy

hala jofolowey wey wongu-izey gorodogoo ra. A ga hin ka tee Abadantaa ma faaba ir ga, zama haya kul si hin ka Abadantaa ganji a ma faaba, nda a baa a ma tee boro boobo wala a ma tee boro kaccu.» ⁷ Bora kan ga nga wongu jinawey zaa nee a se: «Hayaa tee kan goo ni binoo ra, masi bine-bine. Ay goo ni bande nda woo kan ni binoo ga bag'a.» ⁸ Žonatan nee: «Aywa, ir ma bisa ka koy hala arey hetti do, ir m'ir boŋ cebe i se. ⁹ Nda i nee ir se: <War masi hun war dogey ra, ir ga kaa war do!>, ir ga kay ir dogey ra, ir si žigi ka koy i here. ¹⁰ Amma nda i nee: <Wa žigi kate ir do!>, ir ga žigi, zama woo ga tee ir se silbay kan Abadantaa k'i dan ir kabey ra.»

¹¹ Ngi boro hinkaa kul nan Filisti borey wongu-izey gorodogoo borey ma dii ngey. Filisti borey nee: «Eberewey ne ma fatta guusey kan ra i ga tugu.» ¹² Gorodogoo borey nee Žonatan nda nga jinay zaakaa se: «Wa žigi ka kaa ir do, ir goo nda haya kan ir ga baa ir ma har war se.» Žonatan nee nga jinay zaakaa se: «Žigi ka hanga agay, zama Abadantaa n'i dan Izirayel kaboo ra.» ¹³ Žonatan gangama ka žigi, nga banda ga, nga jinay zaakaa žigi. Žonatan ga Filisti borey kar k'i kanandi, de nga jinay zaakaa g'i timmandi dumaa ga. ¹⁴ Žonatan nda nga jinay zaakaa yenje jinaa kan i n'a tee ti woo, i na aru boro waranka (20) cine wii farru ize kaccu cine ra. ¹⁵ Hunburay tun kaloo ra, nda hawsaa ra, nda jamaa kul ra. Wongu-izey gorodogoo borey nda wongu-ize futantey mo hunbur. Laboo jijiri, Irkoy do hunburaa hun.

Izirayel borey na Filisti borey gaaray

¹⁶ Sawul wongu-izey kaŋ ga Gibeya koyraa kaŋ goo Benžameŋ gandra ra koroši dii kaŋ Filisti borey wongu-izey zuru ka say-say nongoo kul here. ¹⁷ Sawul nee jamaa kaŋ goo a bande se: «Sohõ wa kabu ka dii borey kaŋ hun ir ra.» I na kaburoo tee, de nga ne, Žonataŋ nda nga wongu jinawey zaakaa no ma kuma. ¹⁸ Sawul nee sargari juwalkaa Ahiya se: «Irkoy sundukoo* manandi.» Waatoo woo Irkoy sundukoo sii kala Izirayel borey kone. ¹⁹ Waatoo kaŋ Sawul goo ma šelaŋ sargari juwalkaa se, lakkaltunaa Filisti borey kaloo ra mma koy de a ga tonton. Woo ga, Sawul nee sargari juwalkaa se: «A wasa, ni kaboo kaa no†.»

²⁰ Woo banda ga, Sawul nda nga borey kul marga ka koy hala wongudogoo ra. No din ra Filisti borey affoo kul bere nga ceroo ga nda takuba, lakkaltunay beeri tee. ²¹ Ebereyaŋ kaŋ za gayyan i hanga Filisti borey bande ka koy i bande, ngi ka kaa ka tonton Izirayel borey kaŋ cindi Sawul nda Žonataŋ bande. ²² Izirayel borey kul kaŋ cindi ka tugu Efrayim tondi hondey ra maa kaŋ Filisti borey zuru, Izirayel borey mo ceci k'i gaarandi wongoo ra. ²³ Hanoo woo, Abadantaa na Izirayel hallasi, wongoo koy hala Bet-Aben se jine.

²⁴ Izirayel borey hottu hanoo din. Sawul na nga borey žeendi ka nee: «Boraa ma laali kaŋ

* **14:18** 14.18 «Irkoy sundukoo», hantum fooyaŋ ga nee «beene kaayi-izoo». † **14:19** 14.19 «Ni kaboo kaa no» maanaa sargari juwalkaa ma nga kaboo kaa gunandi jinawey ra.

ɲaa za almaaroo mana too, za ya n'ay boŋ faasa agay iberey ra.» Za waatoo woo boro kul mana haya kul ɲaa. ²⁵ Gandaa kul kaa ganjoo ra, yuu goo nongoo kul ra. ²⁶ Waatoo kaŋ ra borey huru ganjoo ra, yuwoo ga doo, amma boro kul mana kabe sufa a ra k'a daŋ nga mijoo ra, zama borey ga hunbur žeeyanoo. ²⁷ Žonataŋ mana maa kaŋ nga baaba na jamaa žeendi. A na goboo kaŋ goo kaboo ra boŋoo miti yuwoo ra k'a daŋ nga mijoo ra. Mopey nere. ²⁸ Jamaa ra boro foo nee a se: «Ni baaba n'i žeendi ka nee: <Boraa ma laali kaŋ ɲaa hõ.> Ka gar borey fara.» ²⁹ Žonataŋ nee: «Ay baaba na gandaa torro. Ay g'a wiri war ga, wa guna takaa kaŋ nda ay mopey nere kaŋ ay na yuwoo woo ikaccu taba. ³⁰ Nda a gar jamaa nka ɲaa ganiimaa ra kaŋ i duu a ngi iberey ga, i nka si Filisti borey kar ka bisa woo wala?»

³¹ Hanoo din, i na Filisti borey kar za Mikmas hala Ayaloŋ. Jamaa hanse ka fara, ³² i sar ka gum ganiimaa ga. I na alman buunaa, nda hawey, nda haw-izey zaa k'i koosu laboo ga, jamaa n'i ɲaa nda kuroo. ³³ I n'a har Sawul se ka nee: «Guna, jamaa na zunubu tee Abadantaa ga ka hamoo ɲaa nda kuroo.» Sawul nee: «War tooŋe, wa tondi beeri gunguray k'a ka kaa sohõ da ay do.» ³⁴ Sawul yee ka nee: «Wa say jamaa ra, war ma nee: <Boro foo kul ma kate ya ne nga hawoo wala nga feejoo, a m'a koosu ne. War ma ɲaa, war masi zunubu tee Abadantaa ga ka hamoo ɲaa nda kuroo.>» Cijinoo ra boro foo kul kate nga boŋ hawoo k'a koosu no din. ³⁵ Sawul na sargari tonadoo cin Abadantaa se, sargari tonadoo jinaa

ti woo kaŋ a n'a cin Abadantaa se.

³⁶ Sawul nee: «Ir ma doo ka Filisti borey tangam hõ cijinoo, ir ma ngi hayey kom hala moo ga boo, de mo ba boro foo masi cindi i ra.» I nee: «Haya kul kaŋ ga kan ma ne tee.» Woo ga, sargari juwalkaa nee: «Wa naŋ ir ma Irkoy ibaayoo ceeci ne ra jina.» ³⁷ Sawul na Irkoy ibaayoo ceeci ka nee: «Ya doo ka Filisti borey tangam wala? N'g'i dan ay kaboo ra wala?» Amma hanoo din, a man'a noo zaabi.

³⁸ Sawul nee: «Wa war jamaa boŋkoyney kul manandi kate ne. Wa koroši ka bay haya kaŋ ti zunuboo woo hõ. ³⁹ Ay ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maano, Izirayel Hallasikaa, ba nda ay izoo Žonataŋ no k'a tee, šikka sii a ga buu.» Amma jamaa kul ra boro mana tuuru a se. ⁴⁰ A nee Izirayel kul se: «Wa yee jere ga, agay nda Žonataŋ ay izoo, ir ga koy jere foo ga.» Jamaa nee Sawul se: «Tee woo kaŋ kan ma ne.» ⁴¹ Sawul nee Abadantaa se: «Izirayel Koyoo, cimoo bangandi ir se.» Alkurra karandi, a kaŋ Žonataŋ nda Sawul ga, jamaa henan.

⁴² Sawul nee: «Wa alkurra kar agay nda Žonataŋ ay izoo game.» Alkurraa kaŋ Žonataŋ ga. ⁴³ Sawul nee Žonataŋ se: «Hayaa har ya ne kaŋ n'n'a tee.» Žonataŋ n'a har a se. A nee: «Ya nka ikayna taba yuwoo ra nda goboo kaŋ goo ay kaboo ra boŋoo. Nga ne, ay yadda ya buu.» ⁴⁴ Sawul nee: «Irkoy ma goy goy ay ga nda mana buu, Žonataŋ.» ⁴⁵ Jamaa nee Sawul se: «Macin, Žonataŋ ga buu, nga kaŋ na hallasi

beeroo woo noo Izirayel se, abada! Ir ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maapoo, ba hinbiri ize foo si hun boŋoo ra ka kaŋ laboo ra, zama Abadantaa bande a goy hō.» Takaa woo nda jamaa na Žonataŋ soolam, a mana buu. ⁴⁶ Sawul fay nda ka Filisti borey gaaray, a žigi ka koy. Filisti borey koy ngi do.

Sawul hin nga wongey ra

⁴⁷ Waatoo kaŋ Sawul na kokoytaraa zaa Izirayel ra, nongoo kul here a na nga iberey Mowab, nda Amon borey, nda Edom, nda Soba kokoyey, nda Filisti borey wongu. Nongu kul kaŋ ra a koy, a g'i kar. ⁴⁸ A na nga gaaboo daŋ ka Amalek kar, a na Izirayel kaa nga komakey kabey ra.

Sawul hugoo borey

(Taarikey 1na 8.33–40; 9.39–43)

⁴⁹ Sawul iz'arey ti Žonataŋ, nda Yišwi, nda Malkišuwa. Ize woyey man'ti kala ihinka: ijinaa maapoo ti Merab, ikaccaa maapoo ti Mikal. ⁵⁰ Sawul wandoo maapoo ti Ahinowam, Ahimas ize woy no. Nga wongu-izey jineboraa man'ti kala Abner, Sawul hasaa Ner iz'aroo. ⁵¹ Kiš ti Sawul baaba, Ner ti Abner baaba, i man'ti kala Abiyel izey.

⁵² Wongu hotta ka huru Filisti borey nda Sawul game, Sawul waatoo kul ra. Aru wongaari gaabikoy ni kul kaŋ Sawul dii a, a mm'a tonton nga kaboo ga.

15

Izirayel borey na Amalek borey wongu

¹ Samiyel nee Sawul se: «Abadantaa n'ay sanba ya ni yon hala ma tee kokoy nga jamaa boŋ, Izirayel boŋ. Adiŋi haŋajer hayaa kaŋ Abadantaa g'a har se. ² Hayaa ne kaŋ Abadantaa, Aduŋŋakoyoo n'a har: <Ay kayandi ka bana Amalek borey ra, woo kaŋ i n'a tee Izirayel se ka fondaa daabu waatoo kaŋ a ga žigi ka hun Misira. ³ Sohō koy, ma Amalek borey kar, ŋgi nda haya kul kaŋ ti ŋgi wane, m'i halaci sōy, mas'i naŋ, ma aru nda woy wii, zanka, nda taana, nda haw, nda feeji, nda hancin, nda yoo, nda farka.»

⁴ Sawul na jamaa cee k'i kabu Telem, boro zenber zangu hinka (200.000) ti cee dirakey, Žuda se boro zenber woy (10.000). ⁵ Sawul too hala Amalek koyraa ra, a na kumsay hirri gooru ra. ⁶ Sawul nee Keni borey se: «Wa koy, wa zunbu ka mooru Amalek borey ya si koy war derandi i bande, zama n'goy nda borohennataray Izirayel borey here waatoo kaŋ i žigi ka hun Misira.» Keni borey mooru Amalek borey. ⁷ Sawul na Amalek borey kar za Hawila hala Šur kaŋ ga tenje Misira. ⁸ A na Agag, Amalek borey kokoyoo dii a ga huna. A na jamaa kul halaci sōy, a n'i wii nda takuba. ⁹ Amma Sawul nda jamaa na Agag naŋ a ga huna, nga nda haya kaŋ ti ihenna alman buuney nda alman beerey ra, nda alman naasey, nda feeji gaaru izey, haya kul kaŋ goo no kaŋ ti ihenna. Wey din kul i mana baa ŋgi m'i halaci sōy. Hayey kaŋ i n'i halaci sōy ti wey kaŋ ga faabu nda wey kaŋ ga nom.

¹⁰ Abadantaa na šenni har Samiyel se ka nee:

¹¹ «Ay nimsi nda haya kaŋ se ay na Sawul dan

kokoytaraa ra, zama a na banda bere ya ne, a man'ay šenney ka goy.» Samiyel futu, a kaati ka Abadantaa cee cijinoo kul.

¹² Samiyel biya ka tun ka koy Sawul kubay. Fondaa ra, a maa kaŋ Sawul koy Karmel, nga ne, a na hongandihaya foo kayandi nga boŋ maapoo ga, woo banda ga, a kuubi ka doo Gilgal. ¹³ Samiyel koy Sawul do, Sawul nee a se: «Abadantaa ma albarka daŋ ni ra. Ay na Abadantaa šennoo tee.»

¹⁴ Samiyel nee: «Macin ti alman buuna hēenoo woo nda alman beeri booroyanoo woo kaŋ ay haŋawey ga maar'ey?»

¹⁵ Sawul nee: «Amalek borey do i n'i ka hun. Jamaa nka kate alman buuna henney nda alman beeri henney hala ngi ma duu k'i kaa sargari Abadantaa, ni Koyoo se, cindey ir n'i halaci sōy.»

¹⁶ Samiyel nee Sawul se: «A wasa, ay ga hayaa har ma ne kaŋ Abadantaa n'a har ya ne cijin.»

Sawul nee: «Šelaŋ.»

¹⁷ Samiyel nee: «Man'ti waatoo kaŋ n'ga hongu kaŋ boro kaccu ti ni, nga no ni tee boŋkoyni Izirayel alkabiilawey se, nga ra Abadantaa na ni yon hala ma tee kokoy Izirayel se wala?»

¹⁸ Abadantaa nka ni sanba ka nee: «Koy ma Amalek boro zunubantey halaci sōy. M'i wongu hala i ma ben.»

¹⁹ Macin se mana haŋajer Abadantaa se? Macin se n'na ni boŋ warra alganiimaa ga ka goy futu tee Abadantaa jine.»

²⁰ Sawul nee Samiyel se: «Ay na haŋajer Abadantaa se, ay koy fondaa bande kaŋ ra Abadantaa n'ay sanba. Ay kate Agag, Amalek borey kokoyoo, ay na Amalek borey kar k'i halaci sōy. ²¹ Amma borey na haya zaa

algaaniimaa ra, alman buuna henney, nda alman beeri henney k'i zaa hayey kaŋ halaci sōy ra k'i kaa sargari Abadantaa, ni Koyoo se Gilgal koyraa.» ²² Samiyel nee:

«Sargari kukurantey nda sargarey ga kan Abadantaa se ka bisa boro ma haŋajer Abadantaa se wala?

Kalaa, kalaa, ka haŋajer Abadantaa se baa sargari kaayan,

ka lakkal daŋ baa feeji gaarey maaney sargari.

²³ Zama tureyan Abadantaa ga, ga too gu-nandiyān zunuboo,

hipešenday ga sawa nda tooru ganayan laalaroo.

Zama ni wanji Abadantaa šennoo ga,

nga mo ga wanji ni ga, n'si yee ka tee kokoy.»

²⁴ Sawul nee Samiyel se: «Ay na zunubu tee, ay na Abadantaa yaamaroo hoo, ay na ni šenney hoo. Ya nka hunbur jamaa, ay hanga ngi šenney.

²⁵ Sohō ay g'a wiri ni ga, ay zunuboo yaafa ya ne, ir ma yee cere bande, ay ga koy sujudu Abadantaa se.» ²⁶ Samiyel nee Sawul se: «Ay si

yee ni bande. Ni wanji Abadantaa šenney ga, Abadantaa ga wanji ni ga, n'si yee ka tee kokoy Izirayel se.»

²⁷ Samiyel na duma bere ka koy, waatoo kaŋ a ga koy, Sawul na Samiyel darbaa mijoo dii, darbaa kottu. ²⁸ Samiyel nee a se: «Abadantaa

na Izirayel kokoytarāa kottu k'a taa ni kone hō, a g'a noo boro se kaŋ baa ni. ²⁹ Izirayel Koy

daržantaa si taari, a si nimsi, man'ti adamize no kaŋ ga nimsi.» ³⁰ Sawul nee: «Ay na zunubu

tee, sohō ay g'a wiri ni ga, ay beerandi ay jamaa boro beerey jine nda Izirayel jine. Ir ma yee cere

bande, ay ga koy sujudu Abadantaa, ni Koyoo jine.» ³¹ Samiyel yee kate, a hanga Sawul bande, Sawul sujudu Abadantaa jine.

³² Samiyel nee: «Wa kate ya ne Agag, Amalek borey kokoyoo.» Agag man ka kaa a do nda farhā, a mma nee nga boŋ se: «Šikka sii buuyanoo šennoo sii no.» ³³ Samiyel nee: «Ni takubaa ka kate woŋŋ izey faati, ni jaa mo wanoo dere.» Samiyel na Agag dunbu-dunbu k'a wii Abadantaa jine Gilgal.

³⁴ Samiyel koy Rama, Sawul žigi ka koy nga do Gibeya, Sawul koyraa ra. ³⁵ Hala Samiyel buuroo ga, a mana yee ka dii Sawul. Samiyel cindi binehēenay ra Sawul misoo se, zama Abadantaa nimsi nda haya kaŋ se nga na Sawul tee kokoy Izirayel se.

16

Irkoy na Dawda suuba a ma tee kokoy

¹ Abadantaa nee Samiyel se: «Hala waati foo no ni binoo ga hēe ka ben Sawul misoo se? Agay, ay wanji a ga, a si yee ka tee kokoy Izirayel se. Ni hilloo too nda jii ma koy. Ay ga ni sanba Yišay, Betelehem boraa do, zama ay dii kokoy nga iz'arey ra ya ne.» ² Samiyel nee: «Takaa foo nda ay ga koy? Nda Sawul maar'a, a g'ay wii.» Abadantaa nee: «Ma koy nda ni bande haw zan, ma nee kaŋ ni nka kaa ka sargari kaa Abadantaa se. ³ Ma Yišay cee sargari kaadogoo ra, agay hunday ga ni bayrandi hayaa kaŋ n'ga hima k'a tee. Boraa kaŋ ay ga cebe ma ne, ma jii doori boŋoo boŋ k'a tee kokoy.»

⁴ Samiyel na hayaa tee kaŋ Abadantaa n'a har a se, a koy Betelehem. Koyraa boro beerey kaa a do nda jijiriyan k'a kubay, i nee a se: «Baani?»
⁵ A nee: «Baani de. Sargari no ay kaa k'a kaa Abadantaa se. Wa war boŋ daŋ jere ga Irkoy se ka kaa ay bande sargari kaadogoo ra.» A na Yišay nda nga iz'arey daŋ jere ga Irkoy se k'i cee sargari kaadogoo ra. ⁶ Waatoo kaŋ i too, Samiyel dii Eliyab, a nee nga boŋ se: «Šikka sii bora a kaŋ Abadantaa n'a suuba a ma yonandi, nga ti woo Abadantaa jine.» ⁷ Abadantaa nee Samiyel se: «Masi nga kunturoo wala nga kayyanoo guna, zama ay wanji a ga. Abadantaa laasaaboo nda adamize wanoo man'ti affoo. Adamize si haya guna kala nda tarayheroo, amma Abadantaa, bine no a g'a guna.»

⁸ Yišay ciya Abinadab se a ma bisa Samiyel jine. Samiyel nee: «Abadantaa mana woo mo suuba.» ⁹ Yišay na Šamma bisandi, Samiyel nee: «Abadantaa mana woo mo suuba.» ¹⁰ Yišay na nga iz'arey boro iyye bisandi Samiyel jine. Samiyel nee Yišay se: «Abadantaa mana boro kul suuba i ra.» ¹¹ Woo banda ga, Samiyel nee Yišay se: «Soogey kul ti wey?» A nee: «Ikaccaa ka cindi, amma almaney no a goo m'i kur.» Woo ga, Samiyel nee Yišay se: «Boro daŋ i m'a ceeci kate, zama ir si goro sargaroo ŋaadogoo ra nda a mana kaa ne.»

¹² Yišay daŋ i m'a ceeci kate. Gaahamoo ga ciray, a goo nda mootondi hennayan, nga kunturoo ga boori. Abadantaa nee Samiyel se: «Tun k'a yon, nga no.» ¹³ Samiyel na hilloo zaa

k'a yon armey game. Za hanoo din, Abadantaa Hundoo zunbu Dawda ga. Samiyel tun ka koy Rama.

Abadantaa Hundoo hun Sawul ga

¹⁴ Abadantaa Hundoo mooru Sawul, ka gar hundi laala kaṅ hun Abadantaa do n'a torro. ¹⁵ Sawul borey nee Sawul se: «Nga ne, hundi laala kaṅ hun Irkoy do na ni torro. ¹⁶ Ir g'a wiri ni ga, ir koyoo, ma naṅ ir ma aru ceeci kaṅ ga wan kurbu karyan, a g'a kar nda nga kaboo waati kaṅ hundi laalaa kaṅ hun Irkoy do zunbu ni ga, de a ga baa ma ne.» ¹⁷ Sawul nee: «Ay g'a wiri war ga, wa duu ya ne aru kaṅ ga kara henna, wa kate a ya ne.» ¹⁸ Arusooga goykey affoo zaabi ka nee: «Ay dii Yišay, Betelehem boraa iz'aru foo kaṅ ga wan karyan, wongaari mo no, asaja no, a ga wan šenni, aru henna no, Abadantaa goo a bande.»

¹⁹ Sawul na dontokawyaṅ sanba Yišay do i ma nee a se: «Ni iz'aroo Dawda kaṅ goo almaney bande sanba ya ne.» ²⁰ Yišay na farka foo dii, a na ṅaayan, nda hunbar foo alaneb hari mooro, nda hancin-ize foo jeeje a ga, a n'a noo nga iz'aroo Dawda se a ma koy a noo Sawul se. ²¹ Dawda koy Sawul do ka goy a se. Sawul hanse ka bag'a. A n'a tee nga wongu jinawey zaakaa. ²² Sawul daṅ i ma nee Yišay se: «Ay g'a wiri ni ga, ma Dawda naṅ ya ne, zama ay na alhormo tee a se.» ²³ Waati kul kaṅ hundoo kaṅ hun Irkoy do kaa Sawul ga, Dawda ga kurboo zaa k'a kar, Sawul ga hunsar, de a ga baa a se, hundi laalaa ga mooru Sawul.

17

Dawda nda Goliyat yenjaa

¹ Filisti borey na ngi wongu-izey marga won-goo se. I na cere marga Soko koyraa ra kaŋ ti Žuda wane. I na ngi kaloo gorandi Soko nda Azeka koyrawey game Efes-Damin ra. ² Sawul nda Izirayel borey mo na cere marga. I na ngi kaloo gorandi tuuriŋaa beerey gooroo ra, i na ngi wongu-izey marga jama-jama Filisti borey tenje. ³ Filisti borey goo ma kay jere ga tondi hondu foo boŋ, Izirayel mo goo ma kay jere ga tondi hondu tana foo boŋ, gooroo goo gamey ra.

⁴ Asaja foo fatta Filisti borey kaloo ra ka dira ka kaa. Maapoo ti Goliyat, Gat koyraa boro no, kabedaaru iddu nda kabetaami foo kuuyan bara a se. ⁵ Alhan fuula bara boŋoo ra, alhan kaŋ i n'a tee kokoši kaayi kaŋ tiŋaa ti kilo woydu (60) bara a ga. ⁶ Ceehamey ga daabu nda alhan, alhan yaaji goo jesoo ga. ⁷ Nga yaaji hinkantoo bundoo ga hima maalawey kaymi bundoo, yaajoo boŋoo, guuru no, nga tiŋaa ti kilo iyye. Bora a kaŋ ga nga koraa zaa ga dira jinoo ra. ⁸ A ga kay, a ga kaati Izirayel wongu-izey jamaa ga ka nee: «Macin se war ga fatta ka war wongu-izey marga jama-jama? Man'ti agay no Filisti bora a wala, man'ti war ti Sawul baŋney? Wa aru suuba kaŋ ma zunbu ka kaa ay ga. ⁹ Nda a hin agay k'ay kar, ir ga tee war baŋney, amma nda ay hin a k'a kar, war ga tee ir baŋney, war ga alhaadimay ir se.» ¹⁰ Filisti bora a nee koyne: «Hõ agay, ay ga Izirayel wongu-izey jamaa wow. W'ay noo aru kaŋ agay nda a ga cere kar.» ¹¹ Sawul

nda Izirayel kul maa Filisti boraa šenney. Biney dunbu, i hanse ka hunbur.

¹² Woo gar Dawda man'ti kala Efrata kanj goo Betelehem, Žuda gandaa ra boro iz'aru. Maapoo ti Yišay, iz'aru yaaha bara a se. Sawul waatoo ra, aru no kanj hanse ka žen. ¹³ Yišay iz'aru hinza jinaa koy kara Sawul ga ka wongu. Iz'aru hinzaa kanj koy wongu maapney ne: Eliyab ti iz'aru jinaa, ihinkantoo ti Abinadab, ihinzantoo ti Šamma. ¹⁴ Dawda ti i kul koddaa. Kanj iz'aru beeri hinzaa koy Sawul bande, ¹⁵ Dawda ga doonay ka koy Sawul do, woo banda ga, a yee kate ka nga baaba almaney kur Betelehem.

¹⁶ Filisti boraa ga man kate cijin nda zaari. A ga woo tee ka kay jiney ra jirbi woytaaci (40). ¹⁷ Yišay nee nga iz'aroo Dawda se: «Zaa ka koy nda ni armey se taasuu gurunbu haagantaa saakoo woo nda takula woyaa (10) woo, ma zuru ka koy nda ey ni armey do kaloo ra. ¹⁸ Ma koy nda gaši woyaa (10) woo boro zenber (1.000) bonkoynoo se. N'ga dii taka kanj ti ni armey takaa, de ma kate ya ne haya kanj ga cebe kanj i ga huna. ¹⁹ I goo Sawul bande nda Izirayel arey kul tuurinaa beerey gooroo ra ka Filisti borey wongu.»

²⁰ Dawda biya ka tun. A na almaney talfi boro foo ga, a na nga jinawey zaa ka koy nda takaa kanj nda Yišay n'a yaamar. Waatoo kanj a too kaloo do, wongu-izey goo ma koy wongudogoo ra, i ga wongu kaati tee. ²¹ Izirayel nda Filisti borey na ngi wongu-izey marga jama-jama, i ga cere tenje. ²² Dawda na jinawey kanj goo a kone nanj jinay

lakkalkaa do, a zuru ka koy wongudogoo ra. Za a too, a na nga armey hãa wala i ga saabu. ²³ A goo ma šelan i bande kan nga ne ma fatta kate Filisti borey ra, asajaa kan se i ga nee Goliyat, Filisti boraa kan si hun kala Gat. A goo ma šenni follokaa har, Dawda maar'a. ²⁴ Waati kan Izirayel borey dii aroo woo, i zuru ka yee banda, i hanse ka hunbur. ²⁵ Izirayel borey nee: «War ga dii aroo woo kan ga fatta kate wala? A mma Izirayel wow, nga se a ga fatta kate. Boro kan n'a wii, kokoyoo ga alman beeri noo a se, a g'a noo nga ize woyoo, nga hugoo si yee ka alkaasi bana Izirayel ra.»

²⁶ Dawda nee arey kan nga nda ey ga kay se: «Macin no i g'a tee boraa se kan ga Filisti boraa woo wii ka haawoo kaa Izirayel ga? May ti Filisti boraa woo, jofolaa woo kan ga yadda ka Irkoy hunantaa wongu-izey jamaa wow?» ²⁷ Jamaa na šenni follokaa har a se ka nee: «Hayaa ne kan i g'a tee boraa se kan g'a wii.» ²⁸ Eliyab, Dawda beer'aroo kan ga maa Dawda ga šelan arey bande futu Dawda ga. A nee: «Macin se ni zunbu kate, may no n'n'a nan alman kur kaccaa din do saajoo ra? Agay, ay ga ni moo-izetaraa nda ni anniya laalataraa bay. Hala ma duu ka dii wongoo, nga se ni zunbu kate ne ra.» ²⁹ Dawda nee: «Macin no ay n'a tee? Ya nka hãa de.» ³⁰ A hun nga beeroo do ka bere boro foo here k'a hãa nda šenni follokey. Jamaa na zaabi follokaa har a se.

³¹ Borey maa hayaa kan Dawda g'a har, i koy alhabar daŋ Sawul ra. Sawul donto i ma kate a. ³² Dawda nee Sawul se: «Boro kul binoo

masi hun bora a woo maaganda se. Agay, ni tamoo, ay ga koy yenje Filisti bora a woo bande.»

³³ Sawul nee Dawda se: «N'si hin ka koy yenje Filisti bora a woo bande, zama ni man'ti kala arwasu. Nga, wongaari no za nga zankataraa ra.»

³⁴ Dawda nee Sawul se: «Waatoo kan agay, ni tamoo cindi k'ay baaba almaney kur, nda ganjihayla wala urs kaa ka alman haamay, ³⁵ ya mma zuru a bande, ay g'a kar, ay ga almanoo kaa mijoo ra. Nda a kay ya ne, ay g'a dii nda kaaboo, ay g'a kar, ay g'a wii. ³⁶ Takaa woo nda ni tamoo ga ganjihaylaa wala ursoo wii. Filisti bora a jofolaa woo ga tee ngi cine, zama a nka Irkoy hunantaa wongu-izey jamaa wow.»

³⁷ Dawda nee koyne: «Abadantaa kan n'ay kaa ganjihaylaa nda ursoo kabeboyey ra, nga k'ay kaa Filisti bora a woo kaboo ra.» Woo banda ga, Sawul nee Dawda se: «Koy, Abadantaa ma bara ni bande.»

³⁸ Sawul na nga bonj darbawey dan Dawda ga, a na alhan darbawey dan bonoo ra, a na guuru darbawey dan jindoo ra. ³⁹ Dawda na Sawul takubaa dan nga centoo ga nga bankaarawey ga, a ceeci ka dira, a mana hin, a mana doona ey. A nee Sawul se: «Ay si hin ka dira nda wey, ya na doona ey.» Dawda n'i kaa nga ga. ⁴⁰ A na nga goboo zaa kaboo ra, a na tondi-ize yutta guu suuba gooroo ra, a n'i dan nga kurkaw bolboloo ra, nga foolaa ra. Woo banda ga, nga fizzaa goo kaboo ra, a ga dira ka man Filisti bora a. ⁴¹ Filisti bora a ga man Dawda kayna-kayna, bora a kan ga nga koraa zaa goo a jine. ⁴² Filisti bora a ga Dawda guna nda dondaceray, a si dii de kala

zanka ciray kaŋ kunturoo ga boori. ⁴³ Filisti boraa nee Dawda se: «Hanši ti agay kaŋ se n'ga kaa ay ga nda gobuyan?» Filisti boraa na Dawda danga nda nga toorey maaney. ⁴⁴ Woo banda ga, Filisti boraa nee Dawda se: «Kaa ne, ay ga ni hamoo noo cirawey nda ganji hoogawey se.» ⁴⁵ Dawda nee Filisti boraa se: «Ni, n'ga kaa ay ga nda takuba, nda yaajiyan. Agay, ay ga kaa ni ga nda Abadantaa, Adunpakoyoo maanoo kaŋ ti Izirayel wongu-izey jamaa Koyoo kaŋ n'n'a wow. ⁴⁶ Hõ, Abadantaa ga ni dan ay kaboo ra, ay ga ni kar, ay ga ni boŋoo dunbu. Hõ ay ga Filisti borey kaloo bukawey noo cirawey nda laboo hoogawey se. Woo ra laboo kul ga bay Izirayel goo nda Koy. ⁴⁷ Takaa woo ra jamaa woo kul ga bay kaŋ man'ti takuba, man'ti yaaji nda Abadantaa ga boro hallasi. Zama wongoo man'ti kala Abadantaa wane, nga no ka war dan ir kabey ra.» ⁴⁸ Waatoo kaŋ Filisti boraa tun ka man Dawda, Dawda cahã ka koy wongudogoo ra ka Filisti boraa kubay. ⁴⁹ Dawda na nga kaboo dan nga bolboloo ra ka tondi-ize foo zaa k'a warra nda nga fizzaa, tondoo huru tepaa ra, Filisti boraa kaŋ nga ndumoo ga laboo ra.

⁵⁰ Takaa woo nda fizza nda tondi-ize foo Dawda hin Filisti boraa. A n'a wii bila nda takuba ma bara a kone. ⁵¹ Dawda zuru ka koy Filisti boraa jeroo ga, a na nga takubaa zaa, a n'a hoobu k'a kaa paŋoo ra k'a wii, a na boŋoo kaa jindoo ga nda takubaa. Kaŋ Filisti borey ga dii kaŋ ngi wongaaroo buu, i zuru. ⁵² Dogoo din da Izirayel nda Žuda borey na wurru tee. I na Filisti borey gaarandi hala gooroo hurudogoo ra,

hala Ekronj mijoo ga. Filisti borey kanj ka buu Šarayim fondaa ra hala Gat nda Ekronj.

⁵³ Waatoo kanj Izirayel borey fay nda ka Filisti borey gaaray, Izirayel borey yee kate ka algani-ima zaa kaloo ra. ⁵⁴ Dawda na Filisti boraa boŋoo zaa, a n'a ka koy Žerizalem. A na Filisti boraa wongu jinawey danj nga huklumoo ra.

⁵⁵ Waatoo kanj Sawul dii kanj Dawda ga fatta ka koy Filisti boraa kubay, a nee Abner kanj ti wongu-izey jineboraa se: «May ize ti woo, Abner?» Abner nee: «Ay ga žee nda ni hundoo, kokoyoo, ay si bay.» ⁵⁶ Kokoyoo nee a se: «Alhabar ceeci ka bay boro kanj ize ti woo.»

⁵⁷ Waatoo kanj Dawda yee kate ka hun Filisti boraa wiidogoo ra, Abner n'a dii ka koy nda a Sawul do. Filisti boraa boŋoo goo Dawda kaboo ra. ⁵⁸ Sawul nee a se: «Ay zankaa, may ize ti ni?» Dawda nee: «Ni tamoo Yišay, Betelehem boraa izoo ti agay.»

18

Ceretaray huru Žonatanj nda Dawda game

¹ Za Dawda šelanj ka ben Sawul bande, Žonatanj nda Dawda hundey denji cere ga, Žonatanj bag'a sanda nga boŋ hunday. ² Zaari follokaa ra Sawul na Dawda dii, a mana nanj a ma yee nga baaba hugoo do. ³ Žonatanj na amaana danj nga nda Dawda game, zama Žonatanj bag'a sanda nga boŋ hunday. ⁴ A na burmusoo kanj goo a ga kaa k'a noo Dawda se,

nda nga bankaarawey, nda takubaa, nda nga biraa, nda nga gamahawoo.

⁵ Dawda ga koy nongu kul kan ra Sawul n'a donto, nga teegoyey kul ga boori. Sawul n'a dan nga wongu-izey jine, jamaa kul ga bag'a, ba Sawul goykey.

Sawul ceeci ka Dawda wii

⁶ Waatoo kan borey ga yee kate ka hun wongu-dogoo ra, kan Dawda willi kate ka hun Filisti bora Goliyat wiidogoo ra, woyey hun Izirayel koyrawey kul ra ka don ka gaani ka kokoyoo Sawul kubay nda tubal-izeyan, nda jaali, nda guuruyan kan ga hēe. ⁷ Woyey kan ga don ga cere zaabi ka nee:

«Sawul na boro zenberyan wii,
Dawda na zenber wooyan wii.»

⁸ Sawul hanse ka futu, woo mana kan a se. A nee: «I ga zenber wooyan har Dawda se, agay zenberyan. Haya kul mana cindi a se kala kokoytaraa.» ⁹ Za hanoo din, Sawul mma Dawda guna nda gulluyan.

¹⁰ Subaa ra, Irkoy nan hundi laala* ma huru Sawul ra, a tee hollay-ize nga hugoo gundoo ra. Dawda na kurboo kar nda nga kabey sanda waati kul takaa. Yaaji goo Sawul kaboo ra. ¹¹ Sawul na nga yaajoo šerre ka nee nga bon se: «Ay ga Dawda denjandi cetaa ga.» Amma cee hinka Dawda g'a mulay. ¹² Sawul hunbur Dawda, zama Abadantaa goo Dawda bande, Abadantaa na Sawul nan. ¹³ Sawul na Dawda moorandi nga, a n'a tee wongu-ize boro zenber foo (1.000)

* **18:10** 18.10 Zamnaa 16.14.

se boŋkoyni. Dawda goo wongu-izey jine waati kaŋ i ga fatta ka koy wongu nda waati kaŋ i ga yee kate. ¹⁴ Dawda teegoyey kul ga boori, Abadantaa goo a bande. ¹⁵ Kaŋ Sawul dii kaŋ Dawda teegoyey ga hanse ka boori, a hunbur Dawda. ¹⁶ Amma Izirayel kul nda Žuda ga baa Dawda, zama nga no ma huru i jine ka koy wongu ka yee kate.

Dawda tee Sawul se nzura

¹⁷ Sawul nee Dawda se: «Ay ize woy beeroo Merab ne, ay g'a noo ma ne a ma tee ma ne wande nda n'ga goy ya ne nda hinay, ma Abadantaa wongey tee.» Sawul nee nga boŋ se: «Agay hunday si hima ka Dawda wongu, Filisti borey m'a wongu.» ¹⁸ Dawda na Sawul zaabi ka nee: «May ti agay, macin ti ay borey, macin ti ay baaba alkabiilaa Izirayel ra hala ya tee kokoyoo nzuraa?» ¹⁹ Waatoo kaŋ Merab, Sawul ize woyoo waatoo too kaŋ ra a ga hima ka nondi Dawda se, i n'a noo Adiriyel, Mehola boraa se a ma tee nga wandoo.

²⁰ Mikal, Sawul ize woyoo ga baa Dawda. I n'a har Sawul se, woo kan a se. ²¹ Sawul nee nga boŋ se: «Ay g'a noo a se hala a ma tee a se kumsay, de Filisti borey m'a wii.» Sawul nee Dawda se: «Hõ ti cee hinkantoo kaŋ ay ga nee ma ne kaŋ n'ga tee ya ne nzura.» ²² Sawul nee nga goykey se: «Wa ciinay ka nee Dawda se: <Nga ne, n'ga kan kokoyoo se, nga goykey kul ga baa ni, tee a se nzura.» ²³ Sawul goykey n'a har Dawda jine, Dawda nee: «War ga hongu haya kaccu no boro

ma tee kokoyoo nzuraa? Agay, ay ga talka, ay ga kacca.»

²⁴ Sawul goykey na Dawda šenney ka too Sawul do. ²⁵ Sawul nee: «Wa nee Dawda se: <Kokoyoo si baa hiijay alman, a si baa kala Filisti borey aru zangu (100) toošidoo mee kuurey, hala a ma nga boŋ faasa kokoyoo iberey ra.>» Sawul mma hongu nga ga taka tee kaŋ ra Filisti borey ma Dawda kaŋandi. ²⁶ Sawul goykey na šenney wey ka too Dawda do. Woo kan Dawda se nga ma tee kokoyoo se nzura. Za waatoo kaŋ kayandi mana too, ²⁷ Dawda tun ka koy, nga nda nga borey, a na boro zangu hinka (200) wii Filisti borey ra. Dawda kate ngi toošidoo mee kuurey, i na hinna timmantaa noo kokoyoo se hala a ma duu ka tee kokoyoo se nzura. Woo ga, Sawul n'a noo nga ize woyoo Mikal a ma tee nga wandoo.

²⁸ Sawul dii, a faham kaŋ Abadantaa goo Dawda bande, de mo kaŋ nga ize woyoo Mikal ga baa Dawda. ²⁹ Sawul mma koy de a ga hunbur Dawda. Sawul tee Dawda se iberi nga hunaroo kul ra.

³⁰ Waatoo din Filisti borey boŋkoyney ga fatta ka koy wongu, waati kul kaŋ i fatta ka koy wongu, Dawda ga zaame wongey ra ka bisa Sawul goykey jerey kul. Dawda hanse ka duu maa.

19

Žonatan faasa Dawda se

¹ Sawul šelan nga iz'aroo Žonatan nda nga goykey kul se kaŋ nga ga Dawda wii. Ka gar Dawda ga hanse ka kan nga iz'aroo Žonatan se.

² Žonatan na alhabar dan Dawda ra ka nee: «Ay baaba Sawul goo ma ceeci ka ni wii. Ay g'a wiri ni ga, suba subbaahi ma ni bon hawgay, ma koy tugudoo ra, ma tugu. ³ Agay, ay ga fatta ka koy ay baaba jere hawsaa kan ra n'goo ra, ay ga šelan a se ni ga, woo ra ay ga anniyaa bay, de ay ga alhabar dan ni ra.»

⁴ Žonatan na Dawda maa henna har nga baaba Sawul se, a nee: «Kokoyoo masi duu zunubu nga tamoo Dawda ga, zama a mana duu ni ga zunubu. Hayey kan a n'i tee hanse ka ni nafa.

⁵ A na nga hundoo fur ka Filisti bora Goliyat wii, Abadantaa na Izirayel kul noo zaame beeri. N'dii a, ni jaali. Macin se n'ga duu zunubu ka boro kan mana haya kul tee kuroo mun, ka Dawda wii bila addalil?» ⁶ Sawul na hanajer Žonatan se, a žee ka nee: «Ay ga žee nda Abadantaa kan ga huna maapoo, Dawda si wiiyandi.» ⁷ Žonatan na Dawda cee, a na šenney wey kul har a se. Woo banda ga, Žonatan koy nda Dawda Sawul do, a koy a ga nda nga goyoo Sawul jere sanda cee jinaa takaa.

Dawda zuru Sawul maaganda

⁸ Wongoo yee ka sintin. Dawda fatta ka Filisti borey tangam, a n'i kar karyan laala hala nongu kan ra i mma zuru a jine.

⁹ Abadantaa nan hundi laalaa* ma huru Sawul ra, a gar a mma goo ma goro nga do, nga yaajoo goo kaboo ra. Dawda goo ma kuntijoo kar.

¹⁰ Dogoo din da Sawul baa nga ma Dawda hay

* **19:9** 19.9 Zamnaa 16.14; 18.10.

nda nga yaajoo hala k'a denji cetaa ga. Amma Dawda na Sawul mulay, yaajoo koy suka cetaa ra. Woo ga, Dawda zuru, cijinoo din ra a yena. ¹¹ Sawul na dontokawyan sanba i ma koy Dawda hugoo do k'a koroši, subbaahoo ra i m'a wii. Amma Mikal, Dawda wandoo na alhabar dan Dawda ra ka nee: «Nda mana zuru hō cijinoo, suba n'ga wiiyandi.» ¹² Mikal na Dawda zumandi nda funeetaraa, a koy, a zuru ka yena. ¹³ Woo banda ga, Mikal na nga tooroo zaa k'a jisi daaroo ra, a na hancin hinbiri šukka kaccu dan daaroo boŋoo ga, a n'a gum nda zaara. ¹⁴ Waatoo kan Sawul na dontokawyan sanba i ma koy Dawda dii, Mikal nee: «A mma wirci.» ¹⁵ Sawul yee k'i sanba i ma koy dii Dawda, a nee: «Wa kate a ya ne k'a žigandi nda nga daaroo, a ma wiiyandi.»

¹⁶ Dontokey yee kate, de i gar tooroo goo daaroo ra, hancin hinbiri šukkaa goo daaroo boŋoo ga. ¹⁷ Sawul nee Mikal se: «Macin se n'na takaa woo k'ay darga? Macin se n'na agay iberoo nan a ma yena?» Mikal nee Sawul se: «A nka nee ya ne: <Ay nan ya koy, nda man'ti woo, ay ga ni wii.>»

¹⁸ Takaa woo nda Dawda zuru ka nga boŋ kaa. A koy Samiyel jeroo ga Rama, a na hayaa kul har a se kan Sawul n'a goy nga ga. Woo banda ga, a koy Samiyel bande, de i goro Nayot. ¹⁹ Sawul duu alhabar kan Dawda goo Nayot kan goo Rama. ²⁰ Sawul na dontokawyan sanba i ma koy Dawda dii. I dii annabi jamaa kan goo ma annabitaray teet†, Samiyel ti ngi jineboraa. Irkoy

† 19:20 19.20 Zamnaa 10.5.

Hundoo zunbu Sawul dontokey ga, ngi mo na annabitaray tee. ²¹ Sawul duu alhabaroo, a na dontokaw tanayan sanba, ngi mo na annabitaray tee. A yee koyne ka dontokaw tanayan sanba cee hinzantoo, ngi mo na annabitaray tee. ²² Woo ga, Sawul hunday koy Rama. Waatoo kan a too day beeroo do kan goo Seku, a hãa ka nee: «Man ra Samiyel nda Dawda goo?» I nee a se: «I goo Nayot kan goo Rama.» ²³ A hun no din ka koy Nayot kan goo Rama. Irkoy Hundoo zunbu nga mo ga, a koy nga fondaa ra a ga annabitaray tee hala a too Nayot kan goo Rama ra. ²⁴ Kan a too no din, nga mo na nga bankaarawey kaa, nga mo ga annabitaray tee Samiyel jine. A na nga boŋ kanandi laboo ra, a cindi no din gaa koonu zaaroo kul nda cijinoo kul. Woo se i ga nee: «Sawul mo mma bara annabey ra wala?»

20

Žonatan na amaana dan nga nda Dawda game

¹ Dawda zuru ka hun Nayot kan goo Rama. A koy Žonatan gar ka nee a se: «Macin no ay n'a tee? Macin ti ay layboo, man zunuboo kan ay duu a ni baaba ga kan se a ga baa nga m'ay hundoo kaa?» ² Žonatan nee a se: «Abada n'si buu. Guna, ay baaba si haya kul tee nda a mana alhabar dan ay ra, a ma tee haya beeri wala ikaccu. Adiši macin se ay baaba ga woo tugu ya ne? Woo si kubay.» ³ Dawda žee ka nee: «Ni baaba ga bay kan n'na alhormo tee ya ne, woo se a ga nee nga boŋ se: <Žonatan masi bay, a masi dor.> Ay ga žee nda Abadantaa kan ga

huna maapoo nda ni maapoo, ceedaaru folloku bara agay nda buuyan game.»

⁴ Žonatanj nee Dawda se: «Woo kaŋ n'n'a har, nga no ay g'a tee ma ne.» ⁵ Dawda nee Žonatanj se: «Nga ne, suba no handoo ga kay, ay ga hima ka goro ka ŋaa kokoyoo bande, amma naŋ ya koy, ay ga tugu hawsaa ra hala jirbi hinzantoo cijinoo. ⁶ Nda ni baaba dii kaŋ ay sii no, ma nee a se: <Dawda nk'a wiri ay ga nda šenday kaŋ ya naŋ nga ma cahã ka koy Betelehem, nga koyraa ra, zama ngi alkabiilaa kul jiiri kul sargaroo no ma hun.> ⁷ Nda a nee: <A boori>, agay, baffoo si duu agay, ni tamoo, amma nda a futu, ma bay kaŋ a kayandi kaŋ nga ga bone tee. ⁸ Ma goy nda laadirtaray agay, ni tamoo here, zama Abadantaa maapoo ga n'na amaana daŋ ir game. Amma nda goy futu goo no kaŋ ay n'a tee, ni hunday m'ay wii, macin se n'g'ay ka koy ni baaba do?»

⁹ Žonatanj nee: «Abada, masi hongu kaŋ nda ay bay kaŋ ay baaba ga baa nga ma bone tee ma ne, ay s'a har ma ne.» ¹⁰ Dawda nee Žonatanj se: «Nda ni baaba na ni zaabi futay, may no m'a har ya ne?» ¹¹ Žonatanj nee Dawda se: «Kaa, ir ma koy hawsaa ra.» Ngı boro hinkaa fatta ka koy hawsaa ra. ¹² Žonatanj nee Dawda se: «Abadantaa, Izirayel Koyoo ga tee ya ne seede kaŋ suba dimmaa woo cine ga ay g'ay baaba hãa ka bay haya kaŋ a ga baa nga m'a tee. Dawda, guna, nda gomni goo ma ne a ra, ay ga boro sanba k'a har ma ne, ¹³ Amma nda ifutu no a ga baa nga m'a tee ma ne, de agay, Žonatanj, ya na haya kul har ma ne ka ni naŋ, ya na

ni kaa kaboo ra, Abadantaa ma goy goy ay ga. Abadantaa ma bara ni bande takaa kaŋ nda a cindi ay baaba bande cee jinaa. ¹⁴ Kullihinne ay ga huna, ma alhormo tee ya ne Abadantaa maaganda se, ya si buu. ¹⁵ Abada ni alhormaa masi hun ay hugoo here, ba waati kaŋ Abadantaa na Dawda iberey kul halaci laboo ga.» ¹⁶ Žonataŋ na amaana daŋ nga nda Dawda hugoo game ka nee: «Abadantaa ma Dawda alhakoo kaa nga iberey ra.» ¹⁷ Žonataŋ nee Dawda se kaŋ a ma yee ka žee nga se ka nga bajoo cebe nga se, zama Žonataŋ ga bag'a sanda takaa kaŋ nda a ga baa nga boŋ.

¹⁸ Žonataŋ nee a se: «Suba no handu taagaa ga kay, borey ga dii ni dogoo, zama boro sii a ra. ¹⁹ Jirbi hinzantoo, ma cahã ka zunbu, ma koy nongoo ra kaŋ hanoo kaŋ hayey jaami*, ni bay ka tugu a ra, ma goro Ezel tondoo jere. ²⁰ Ay ga biraw-ize hinza warra nga here, sanda haya foo no ay g'a ceeci. ²¹ Nga ne, ay ga arusoogaa sanba, ay ga nee a se: <Koy biraw-izey ceeci.> Nda ay nee a se kaaray: <Guna, ni bisa biraw-izey ga, i zaa>, adiři kaa, haya kul si duu ni, masi hunbur haya kul, ay ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maapoo. ²² Amma nda ay nee arusoogaa se: <Guna, biraw-izey goo ma ne jine>, adiři koy, zama Abadantaa no ma baa nga ma ni naŋ ni ma koy. ²³ Haya kaŋ ti šennoo kaŋ ir n'a har cere se, agay nda ni, Abadantaa no ma tee seede agay nda ni game hala abada.»

* **20:19** 20.19 Zamnaa 19.1-3.

Sawul kayandi nga ma Dawda wii

²⁴ Dawda tugu hawsaa ra. Handu taagaa kayyanoo no, kokoyoo goro ka ɲaa. ²⁵ Kokoyoo goro sanda waati kul takaa nga gorodogoo ra kan ga jeesi cetaa ga. Žonatan tun, Abner goro Sawul jeroo ga. Amma Dawda dogoo, boro kul sii a ra. ²⁶ Sawul mana haya kul har hanoo din, a mma nee nga boŋ se: «Man'ti yaada no, haya ka Dawda žiibandi, šikka sii a nka si henan.» ²⁷ Subaa ra, handu taaga jirbi hinkantoo, Dawda dogoo hala sohō boro kul sii a ra. Sawul nee nga iz'aroo Žonatan se: «Macin se Yišay iz'aroo mana kaa ka ɲaa bi, a mana kaa ka ɲaa hō?» ²⁸ Žonatan na Sawul zaabi ka nee: «Dawda nk'a wiri ay ga nda gaabi ya nan nga ma koy Betelehem.» ²⁹ A nee ya ne: «Ay g'a wiri ni ga, alhormo tee ya ne, ma nan ya koy, zama ir goo nda alkabiila sargari koyraa ra, ag'armey hunday ka ciya ya ne, nan ya koy hala ya dii ag'armey.» Woo se a mana kaa kokoyoo hoyandoo dogoo ra. ³⁰ Woo ga, Sawul dukur Žonatan ga. A nee a se: «Woy laadir janante turante ize, ya nka si bay kan ni nka hanga Yišay iz'aroo bande, ni haawoo ga nda ni ɲaa haawoo ga wala? ³¹ Zama kullihinne Yišay iz'aroo goo laboo ga, n'si duu fondo, ni kokoytaraa mo si duu fondo. Sohō boro sanba i m'a ceeci, ma kate a ya ne, zama buuyan nda a ga hima.» ³² Žonatan na Sawul zaabi ka nee: «Macin se a ga wiiyandi? Macin no a n'a tee?» ³³ Sawul na nga yaajoo ka Žonatan warra hala nga m'a kar. Woo ra

Žonatan bay kan nga baaba nka kayandi nga ma Dawda wii. ³⁴ Žonatan tun ŋaadogoo ra nda futay beeri, a mana haya kul ŋaa handu taagaa jirbi hinkantoo. Binoo maray Dawda maaganda, zama baaboo n'a wow.

³⁵ Subaa ra, Žonatan koy hawsaa ra nga nda Dawda cere kubayyanoo se, zankaaru foo goo a bande. ³⁶ A nee zankaaroo se: «Ay g'a wiri ni ga, zuru ka koy ay biraw-izey kan ay g'i warra ceeci.» Zankaa zuru, Žonatan na biraw-ize foo warra kan bisa a ga. ³⁷ Waatoo kan zankaa too nongoo kan ra biraw-izoo goo kan Žonatan n'a warra, Žonatan kaati a ga ka nee: «Man'ti biraw-izoo goo ma ne jine wala?» ³⁸ A yee ka kaati zankaa ga ka nee: «Cahã, tanba, masi kay!» Žonatan zankaa na biraw-izey kuuna, a yee kate nga aru beeroo do. ³⁹ Zankaa mana faham haya kul se woo ra, Žonatan nda Dawda hinne no ma bay haya kan ti woo. ⁴⁰ Žonatan na nga wongu jinawey noo zankaa se kan goo a bande, a nee a se kan a ma koy nda ey koyraa ra. ⁴¹ Waatoo kan zankaa koy, Dawda tun gurma here, a na nga ndumoo sinji laboo ra ka gunguma cee hinza. Dawda nda Žonatan na cere naagu cere gande ra, i hëe cere bande hala waatoo kan ra Dawda hëenoo jer ka bisa Žonatan wanoo. ⁴² Žonatan nee Dawda se: «Ma koy nda alaafiya, woo kan agay nda ni n'a žee Abadantaa maŋoo ga, yala Abadantaa ma tee seede agay nda ni game, a ma tee seede ay hayroo nda ni hayroo game hala abada.»

21

¹ Dawda tun ka koy, Žonatanj huru koyraa ra.

Dawda zuru Sawul se ka koy Ahimelek do Nob

² Dawda koy koyraa ra sargari juwalkaa Ahimelek do. Ahimelek kaa a do nda jijiray, a nee a se: «Macin se ni folloku no? Macin se boro kul sii ni bande?» ³ Dawda nee sargari juwalkaa Ahimelek se: «Kokoyoo nk'ay noo yaamar foo, a nee ya ne: <Boro kul masi bay hayaa kanj se ay na ni sanba nda yaamaroo kanj ay n'a noo ma ne.> Ya nka danj agay nda ay soogey ma cere kubay nongu foo ra. ⁴ Sohõ macin bara ma ne? Ay noo takula guu wala woo kanj n'ga hin a.» ⁵ Sargari juwalkaa na Dawda zaabi ka nee: «Takula koonu sii ya ne, takulawey kanj yeetandi jere ga Irkoy se de bara ne, kala de nda ni soogey mana man woy-boro.» ⁶ Dawda na sargari juwalkaa zaabi ka nee: «Waati kul, nda ay fatta ka koy wongu ir sii nda fondo ka marga nda woy-boro. Nda arusoogey wongu jinawey mana kayandi kala wongu kanj man'ti koonu se, i ga henan soko hõ diraa woo cine kanj ra ir goo.» ⁷ Woo ga, sargari juwalkaa n'a noo takulayanj kanj yeetandi jere ga Irkoy se, zama takula sii a se kala wey kanj jisandi Abadantaa jine, kanj i n'i kaa no ka takula konnayanj yeeti dogey ra.

⁸ Hanoo din hunday, Sawul goykey boro foo kanj i n'a dii goo no din Abadantaa jine, Edom boro no kanj maapoo ti Doyeg, Sawul kurkey jineboraa no.

⁹ Dawda nee Ahimelek se: «Yaaji wala takuba sii ni kone? Ya n'ay takubaa zaa, ya na wongu

jinawey zaa, zama kokoyoo dontaa ga hanse ka cahã.» ¹⁰ Sargari juwalkaa nee: «Filisti boraa Goliyat kaŋ n'n'a wii tuuriŋaa beerey gooroo ra takubaa ne, a goo ma didiji darbaw ra beene kaayi-izoo dumaa ga. Nda n'ga baa m'a zaa, a zaa, zama affoo tana sii ne.» Dawda nee: «Nga cine sii, a noo ya ne.»

Dawda koy Filisti borey do Gat

¹¹ Hanoo din, Dawda tun ka zuru ka hun Sawul ra. A too Akiš, Gat kokoyoo do. ¹² Akiš goykey nee a se: «Man'ti Dawda ti woo, gandaa kokoyoo? Man'ti nga se i ga don ka nee: <Sawul na zenberyaŋ wii, Dawda na zenber woyyaŋ wii.>»*

¹³ Dawda na šenney wey dii nda soobay, a ga hanse ka hunbur Akiš, Gat kokoyoo. ¹⁴ Waatoo din, a na nga boŋ tee i jine sanda boro kaŋ lakkaloo hun a ga, a ga žeeriyaŋ daŋ hugey miŋey ga, a ga naŋ nga yololaa ma doo nga kaaboo ga. ¹⁵ Akiš nee nga goykey se: «War ga dii kaŋ aroo woo hollo, macin se war ga kate a ya ne? ¹⁶ Ya nka sii nda hollokom kaŋ se war ga kate ya ne woo a ma hollokomtaray tee ay jine? Aroo woo ga hima ka huru ay hugoo ra wala?»

22

Dawda tee boŋkoyni borey se kaŋ goo a bande

¹ Dawda hun Gat koyraa ra ka koy tugu Adulam tondi horboo ra. Nga armye nda nga hugoo borey kul maar'a, de i zunbu ka koy a do. ² Borey

* **21:12** 21.12 Zamnaa 18.7; 29.5.

kul kaŋ ga fara, nda borey kaŋ ga garaw goo, nda borey kaŋ biney g'i maray kaa ka marga a do, a tee ngi boŋkoynoo. Aru zangu taaci (400) cine bara a bande.

³ Dawda hun no din ka koy Mipe kaŋ goo Mowab gandaa ra. A nee Mowab kokoyoo se: «Ay g'a wiri ni ga, ma naŋ ay naa nda ay baaba ma koy goro ni do hala waati kaŋ ay na hayaa bay kaŋ Irkoy g'a tee ya ne.» ⁴ A n'i ka koy Mowab kokoyoo jine. I cindi Mowab kokoyoo do waatoo kul kaŋ Dawda goo tondi guusoo ra. ⁵ Annabi Gad nee Dawda se: «Masi cindi tondi guusoo ra, koy huru Žuda gandaa ra.» Dawda dira, a koy Heret hawsaa ra.

Sawul koy Nob sargari juwalkey wii

⁶ Sawul maa kaŋ alhabar duwandi Dawda nda borey kaŋ goo a bande ga. Sawul goo ma goro Gibeya tamaris tuuriŋaŋoo cire hodaddaa ra, nga yaajoo goo kaboo ra, nga goykey kul goo ma kay jeroo ga. ⁷ Sawul nee nga goykey kaŋ goo jeroo ga se: «Ay g'a wiri war ga, Benžameŋ borey, wa haŋajer ya ne, Yišay iz'aroo ga kaa ka war noo faariyaŋ nda alaneb faariyaŋ wala? A ga kaa ka war affoo kul tee sooje zenber foo (1.000) boŋkoyni nda sooje zangu (100) boŋkoyni wala? ⁸ War kul ka hawandifutay ay ga, boro kul man'ay bayrandi kaŋ ay iz'aroo na amaana daŋ nga nda Yišay iz'aroo game. War affoo kul si alhuzun ya ne, a s'ay bayrandi kaŋ ay iz'aroo n'ay goykaa taŋ ay ra hala a ma kumsay hirri ya ne sanda woo kaŋ ne ka tee hõ.»

⁹ Doyeg, Edom boraa kanj goo Sawul goykey jine nee: «Ay dii Yišay iz'aroo a ga kaa Nob koyraa ra, Ahitub iz'aroo Ahimelek do. ¹⁰ Ahimelek na Abadantaa ibaayoo ceeci a se, a n'a noo hunay, a n'a noo Filisti boraa Goliyat takubaa.»

¹¹ Kokoyoo danj i ma ciya sargari juwalkaa kanj ti Ahimelek, Ahitub iz'aroo, nda nga baaba hugoo kul, nda sargari juwalkey kul kanj goo Nob se. I kul koy kokoyoo jere. ¹² Sawul nee: «Ay g'a wiri ni ga, Ahitub iz'aroo, ma hanajer.» A nee: «Agay ne, ay koyoo.» ¹³ Sawul nee a se: «Macin se ni nda Yišay iz'aroo, war ga hawandifutay ay ga? Macin se n'n'a noo takula nda takuba, de n'na Irkoy ibaayoo ceeci a se hala a ma kay ya ne ka kumsay hirri ya ne sanda woo kanj ne ka tee hõ.» ¹⁴ Ahimelek na kokoyoo zaabi ka nee: «Ni goykey kul ra, may bara no kanj ga too Dawda, a ga laadir, kokoyoo nzuraa no, nga kanj goo ni lakkalkaw maanawey ra, a goo nda beeray ni hugoo ra? ¹⁵ Hõ no ay sintin ka Irkoy ibaayoo ceeci a se wala? Abada! Kokoyoo masi woo danj ay ga, a mas'a danj ay baaba hugoo boro kul ga, zama agay, ni tamoo si haya bay woo kul se, ay si ikaccu bay a ra, ay si ibeeri bay a ra.» ¹⁶ Amma kokoyoo nee: «Šikka sii n'ga buu, Ahimelek, ni nda ni baaba hugoo borey kul.»

¹⁷ Kokoyoo nee nga lakkalkey kanj goo nga jeroo ga se: «Wa bere, war ma Abadantaa sargari juwalkey wii, zama ngi mo na kabe danj Dawda se. I bay kanj a ga zuru, amma i mana alhabar danj ay ra.» Amma kokoyoo goykey si baa ngi ma kabe deke Abadantaa sargari juwalkey ga k'i

wii. ¹⁸ Woo ga, kokoyoo nee Doyeg se: «Bere, ni, ma sargari juwalkey wii.» Woo banda ga, Doyeg Edom bora a bere. Nga no ka sargari juwalkey wii. Hanoo din, a na boro wooyaaha cindi guu (85) wii kaŋ ga lenbeene kaayi-izoo goo. ¹⁹ A na Nob kaŋ ti sargari juwalkey koyraa borey wii nda takuba. Aru, nda woy, nda zanka, nda taana, nda haw, nda farka, nda feeji wiiyandi nda takuba. ²⁰ Ahitub iz'aroo Ahimelek, nga hinne iz'aroo ka yena, maapoo ti Abiyatar. A zuru ka hanga Dawda bande. ²¹ Abiyatar na alhabar daŋ Dawda ra kaŋ Sawul na Abadantaa sargari juwalkey wii. ²² Dawda nee Abiyatar se: «Hanoo din ay dii kaŋ Doyeg Edom bora a goo no, šikka sii a ga alhabar daŋ Sawul ra. Agay ka tee sabbu kaŋ na ni baaba hugoo borey kul wii. ²³ Cindi ay bande, masi hunbur, zama bora a kaŋ ga baa nga m'ay hundoo kaa, ga baa nga ma ni da hundoo kaa, ay jeroo ga haya kul si duu ni.»

23

Dawda koy Kela nda Horša koyrawey ra

¹ I na alhabar daŋ Dawda ra ka nee: «Nga ne, Filisti borey na Kela tangam, i goo ma taasoo kaŋ goo taasoo kar ganganey ra kom.» ² Dawda na Abadantaa ibaayoo ceeci ka nee: «Ya koy Filisti borey kar wala?» Abadantaa nee a se: «Koy, n'ga Filisti borey kar, n'ga Kela hallasi.» ³ Amma Dawda borey nee a se: «Guna, ne Žuda hunday ra ir ga hunbur, adiši taka foo nda ir ga koy Kela kaŋ ra Filisti borey wongu-izey ga marga?» ⁴ Dawda yee ka Abadantaa ibaayoo

ceeci, Abadantaa n'a zaabi ka nee: «Tun ka doo ka koy Kela, zama ay ga Filisti borey dan ni kaboo ra.» ⁵ Woo ga, Dawda nda nga borey koy Kela. A na Filisti borey tangam, a na ngi adabbawey ka kaa, a hin ey hinyan beeri. Takaa woo nda Dawda na Kela borey hallasi.

⁶ Waatoo kan Ahimelek iz'aroo Abiyatar zuru ka koy Dawda do Kela, a koy nda nga bande beene kaayi-izoo nga kaboo ra.

⁷ Sawul duu alhabar kan Dawda too Kela. Sawul nee: «Irkoy k'a dan ay kaboo ra, zama a kaa ka nga bon dan koyraa ra kan mijey ga kufalandi.» ⁸ Sawul na nga jamaa kul dan cere ga i ma wongu hala i ma doo ka koy ka Dawda nda nga borey wanga k'i dan game k'i dii. ⁹ Dawda bay kan Sawul nka haya futu soolu nga se, a nee sargari juwalkaa Abiyatar se: «Kate beene kaayi-izoo.» ¹⁰ Dawda na Irkoy ibaayoo ceeci ka nee: «Abadantaa, Izirayel Koyoo, agay, ni tamoo maa kan šikka sii Sawul goo ma ceeci ka kaa Kela ka koyraa kayri agay maaganda se. ¹¹ Kela borey g'ay dan kaboo ra wala? Sawul ga doo kate sanda takaa kan agay, ni tamoo maar'a wala? Abadantaa, Izirayel Koyoo, ay g'a wiri ni ga, ma agay, ni tamoo bayrandi.» Abadantaa nee: «Sawul ga doo kate.» ¹² Dawda nee koyne: «Kela borey ga agay nda ay borey dan kaboo ra wala?» Abadantaa nee: «I ga ni noo a se.» ¹³ Dawda nda nga borey, i ga too boro zangu iddu (600) cine, i tun ka hun Kela ka koy nongu kan i ga hin ra. Sawul duu alhabar kan Dawda zuru ka hun Kela, Sawul na diraa nan.

¹⁴ Dawda koy saajoo tee nga gorodogoo, tondey nongey ra. Kaŋ a goo ma goro Zif saajoo hondey boŋ, Sawul g'a ceeci zaari kul, amma Irkoy man'a daŋ kaboo ra. ¹⁵ Dawda dii kaŋ Sawul goo ma yaara ka ceeci ka nga hundoo kaa. Dawda goo Horša, Zif saajoo ra.

¹⁶ Woo banda ga, Žonataŋ, Sawul iz'aroo koy Dawda do Horša ka Dawda binoo daŋ a ma koy a ga ka nga naanaa daŋ Irkoy ra. ¹⁷ A nee a se: «Masi hunbur. Ay baaba Sawul si hin ka too ni do. Ni no ma tee kokoy Izirayel se, ay ga tee ni ihinkantoo. Sawul ay baaba hunday mo ga bay.» ¹⁸ Ngi boro hinkaa kul na amaana zaa cere se Abadantaa jine. Dawda cindi Horša, Žonataŋ koy nga do.

Irkoy na Dawda kaa Sawul ra

¹⁹ Zif boroyaŋ žigi ka koy Sawul do Gibeya, i nee: «Man'ti Dawda mma goo ma tugu ir do Horša, Hakila tondi nongey ra, labu kogaa se gurma? ²⁰ Sohō, kokoyoo, nda ni mma baa ma doo ka koy, doo. Ir no m'a daŋ kokoyoo kaboo ra.» ²¹ Sawul nee: «Abadantaa ma albarka daŋ war ra, zama war hinne ya ne. ²² Ay g'a wiri war ga, war ma koy, war ma guna koyne ka dii nongoo kaŋ ra a goo, wa hãa may ka dii a, zama ay maa kaŋ a ga hanse ka caram. ²³ Wa tugudogey kul guna ka dii nongu kaŋ ra a ga hin ka tugu, war ma willi ka kaa ka dii agay nda alhabar kayante, de ay ga koy war bande. Nda a goo gandaa ra, ay g'a ceeci Žuda boro zenberey kul ra.»

²⁴ I tun ka koy Zif Sawul jine. Dawda nda nga borey goo Mawoŋ saajoo ganganoo gandaa ra, labu kogaa se gurma. ²⁵ Sawul nda nga borey koy huru Dawda cewoo ra. Dawda duu alhabar, a zunbu tondey ra, a cindi Mawoŋ saajoo ra. Sawul maar'a, a na Dawda gaarandi Mawoŋ saajoo ra. ²⁶ Sawul goo ma dira hondoo caraa ga, Dawda nda nga borey mo ga dira caraw faa ga. Dawda cahã ka hun Sawul ra. Amma a gar Sawul nda nga borey ceeci ka Dawda nda nga borey kuubi k'i bere hala ngi m'i dii. ²⁷ Alhabar teekaw foo kaa ka nee Sawul se: «Cahã ka kaa, Filisti borey huru gandaa ra.» ²⁸ Sawul willi banda, a fay nda ka Dawda gaarandi, a koy Filisti borey kubay. Woo din se i ga nee nongoo din se Sela-Malekot (maanaa «fayyan tondoo»).

24

Dawda wanji ka Sawul wii En-Gedi tondi horboo ra

¹ Dawda žigi ka hun no din ka koy goro En-Gedi tondi nongey ra. ² Waatoo kaŋ Sawul willi ka hun Filisti borey gaarandiroo ra, i nee a se: «Nga ne, Dawda goo En-Gedi saajoo ra.» ³ Sawul na wongu-ize suubante zenber hinza (3.000) zaa Izirayel kul ra, a koy Dawda nda nga borey ceeci hala ganjihanciney tondey jere. ⁴ A too alman buuney kaley do kaŋ goo fondaa jeroo ga, no din tondi horbu goo a ra. Sawul huru a ra ka koy saaji. Dawda nda nga borey goo ma goro horboo koroo ra. ⁵ Dawda borey nee a se: «Nga ne, zaaroo no kaŋ Abadantaa nee ma ne: <Guna,

ay ga ni iberoo daŋ ni kaboo ra, ma tee a se woo kaŋ kan ma ne.» Dawda tun ka mossoyaada ka Sawul burmusoo mijoo dunbu. ⁶ Woo banda ga, Dawda ga maate nga binoo ga zarga, zama a na Sawul burmusoo mijoo dunbu. ⁷ A nee nga borey se: «Yala Abadantaa m'ay waa ya si woo dumoo tee, ka tee ay koyoo sotoloo, boraa kaŋ Abadantaa n'a yon. Zama nga no Abadantaa n'a yon.» ⁸ Šenney wey ga, Dawda na nga borey kayandi, a n'i ganji i ma too Sawul do. Sawul fatta horboo ra ka nga fondaa zaa ka koy.

⁹ Woo banda ga, Dawda tun ka fatta horboo ra, a kaati Sawul bande ka nee: «Ay koyoo, ay kokoyoo.» Sawul jeli ka banda bere ka guna, Dawda na nga ndumoo sinji laboo ra ka gunguma. ¹⁰ Dawda nee Sawul se: «Macin se n'ga haŋajer borey šenney se kaŋ ga nee: <Dawda mma baa nga ma ni bonandi?> ¹¹ Guna, hō zaaroo ni hunday ma dii nda ni moyey kaŋ hō Abadantaa na ni daŋ ay kaboo ra horboo ra. Borey nee kaŋ ay ma ni wii, amma ay na ni naŋ, ya nka nee: <Ay si tee ay koyoo sotoloo, zama nga no Abadantaa n'a yon.> ¹² Guna, ay baaba, ni burmusoo mijoo guna ay kaboo ra. Ay na ni burmusoo mijoo dunbu, ay mana ni wii. N'ga dii kaŋ anniya futu sii ay do, tureyan sii ay do, ay mana duu ni ga zunubu. Amma ni, n'g'ay hundoo ceci k'a kaa. ¹³ Abadantaa ga ciiti agay nda ni game, Abadantaa ga bana ya ne, amma ay kaboo si too ni do. ¹⁴ Yaasay žeena foo ga nee: <Ifutu ra ifutu ga hun.> Ay kaboo si too ni do. ¹⁵ May no Izirayel kokoyoo koy a wongu? May

no n'g'a gaarandi? Hanši bukaw, nkanji yaada? ¹⁶ Abadantaa ga ciiti dunbu, a ga ciiti agay nda ni game. A ga dii, a ga faasa ya ne, a ga ciiti k'ay kaa ni kaboo ra.»

¹⁷ Waatoo kaŋ Dawda na wey har ka ben Sawul se, Sawul nee: «Ni jindoo da no, ay izoo Dawda wala?» Sawul na nga jindoo jer ka hēe. ¹⁸ Woo banda ga, a nee Dawda se: «N'goo nda cimi nda agay, zama ni, n'na ihenna tee ya ne, ka gar agay ilaala no ay n'a tee ma ne. ¹⁹ Hō, ni cebe kaŋ gomni no n'ga tee ya ne, Abadantaa n'ay daŋ ni kaboo ra, amma man'ay wii. ²⁰ Nda boro duu ni iberoo, nga naŋ a ma koy yaada nga fondaa ra wala? Yala Abadantaa ma ni bana gomnoo woo kaŋ n'n'a tee ya ne hō se. ²¹ Sohō guna, ay bay kaŋ šikka sii n'ga kaa ka tee kokoy, Izirayel kokoytaraa ga tabati waati kaŋ a huru ni kaboo ra. ²² Sohō žee ya ne Abadantaa maapoo ga kaŋ n's'ay hayroo halaci ay banda ga, n's'ay maapoo derandi ay baaba hugoo ra.» ²³ Dawda n'a žee Sawul se. Woo banda ga, Sawul koy nga do, Dawda nda nga borey žigi ka koy tondi guusoo ra.

25

Samiyel buuroo

¹ Samiyel faati. Izirayel kul marga k'a hēe, i n'a sutura nga do Rama. Waatoo din no Dawda doo Paraŋ saajoo ra.

Nabal na gomni mun Dawda se

² Aru foo goo Mawoŋ kaŋ ga goy Karmel. Boro beeri no, a goo nda feeji zenber hinza (3.000) nda

hancin zenber foo (1.000). Woo gar a goo Karmel ka nga feejey kosu. ³ Aroo woo maapoo ti Nabal, wandoo maapoo ti Abigayel. Woy lakkalkoyni no, a ga boori mo, amma kurpoo binoo si boori, nga teegoyey ga laala. Kaleb alkabiilaa boro no.

⁴ Saajoo ra Dawda maa kaŋ Nabal goo ma nga feejey kosu. ⁵ A na arusooga woy (10) sanba a do, a nee arusoogey se: «Wa žigi ka koy Karmel. War ma koy Nabal do, ay maapoo ga war m'a foo ya ne. ⁶ War ma nee a se: <Kay yeeši, alaafiya ma kaa ni, nda ni hugoo, nda haya kul kaŋ ti ni wane ga. ⁷ Ay maa kaŋ alman kosukawyaŋ bara ni do. Ka gar ni kurkey goo ir bande. Ir mana haya laala kul tee i se, haya kul mana dere i se waatoo kul kaŋ i n'a tee Karmel. ⁸ Ni borey hãa, ngi hunday g'a har ma ne. Woo ga, alhormo tee ay borey se, zama ir mana kaa kala jingar zaari. Ir g'a wiri ni ga, m'ir kaŋ ti ni tamey nda Dawda ni iz'aroo noo woo kaŋ goo ni kaboo ra.> »

⁹ Waatoo kaŋ Dawda borey too kate, i n'a har Nabal se nda takaa din da Dawda maapoo ga. Woo banda ga, i batu. ¹⁰ Nabal tuuru Dawda dontokey se ka nee: «May ti Dawda, may ti Yišay iz'aroo? Hõ tam booboyaŋ goo no kaŋ ga zuru ngi koyey ga. ¹¹ Ay takulaa, nda ay haroo, nda ay hamoo kaŋ ay n'i soolu ay kosukekey se, ngi no ay g'i noo boroyaŋ se kaŋ ay si ba ngi hundogoo bay wala?» ¹² Dawda arusoogey na ngi fondaa zaa ka willi. Kaŋ i too, i na hayaa kul har Dawda se. ¹³ Dawda nee nga borey se: «Boro foo kul ma nga takubaa haw centoo ga.» Boro foo kul na nga takubaa haw centoo ga. Dawda mo na

nga takubaa haw centoo ga. Boro zangu taaci (400) cine hanga a bande ka koy tangam. Boro zangu hinka (200) cindi jinawey do.

Abigayel na Dawda faaba

¹⁴ Nabal sooga goykey affoo nee Nabal wandoo Abigayel se: «Guna, Dawda na dontokawyan sanba ka hun saajoo ra ka kaa k'ir koyoo foo, amma ir koyoo n'i kubay, kubay laala. ¹⁵ Ka gar borey wey hanse ka boori ir se, ir mana alhuzun, haya kul mana dere ir se waatoo kul kaŋ ir goo cere bande fondaa ra, waatoo kaŋ ir goo hawsaa ra. ¹⁶ I n'ir lakkal haya kul ma si duu ir cijin nda zaari, waatoo kul kaŋ ir goo i bande ka alman buunaa kur. ¹⁷ Ni no ma guna sohõ haya kaŋ n'ga hima k'a tee, nda man'ti woo, šikka sii ir koyoo nda nga hugoo kul ga bone. Nga woo, boro no kaŋ sii nda attabiya, boro si hin ka šelan a se.» ¹⁸ Abigayel cahã ka takula zangu hinka (200) zaa, nda alaneb hari mooro hunbar hinka, nda feeji guu kaŋ hansandi, nda attam haagante mudu guu, nda alaneb-ize koga gabante zangu (100), nda jeejay-ize koga gabante zangu hinka (200), a n'i daŋ farkayaŋ boŋ. ¹⁹ A nee nga tamey se: «Wa koy ay jine, guna, ay goo war bandawey ga.» A mana haya kul har Nabal, nga kurjoo se. ²⁰ A žigi farka boŋ, a zunbu ka koy nda tondi hondoo caraa, ka sawa nda Dawda nda nga borey zunbu a tenje, i n'a kubay. ²¹ Dawda nee nga boŋ se: «Ay n'ay boŋ tooŋe ka aroo woo almaanoo kul lakkal saajoo ra, haya kul mana hun nga almaanoo ra. Ihennaa kaŋ ay n'a tee a se, a n'a bana nda ifutu. ²² Irkoy ma goy goy ay

ga, agay Dawda, nda ne nda suba ay na aru foona nan Nabal borey ra.»

²³ Waatoo kan Abigayel dii Dawda, a cahã ka zunbu farkaa bon, a na nga ndumoo sinji laboo ra, a gunguma Dawda jinoo ra. ²⁴ A kan cewey cire, a nee: «Ay na laybu tee, ay koyoo. Ay g'a wiri ni ga, ma agay, ni tamoo nan ya šelan, hanajer ni tamoo šenney se. ²⁵ Ay g'a wiri ni ga, ay koyoo, masi hanga Nabal bande, boro no kan sii nda attabiya, a nka tuuru nga maapoo se, maapoo man'ti kala Nabal (maanaa <saama>), saama no. Agay, ni tamoo, ya na bay ka dii ay koyoo arusoogey kan n'n'i sanba. ²⁶ Sohõ ay koyoo, ay ga žee nda Abadantaa kan ga huna maapoo nda ni maapoo, Abadantaa ka ni ganji ma kuri mun, ka ni bon faasa. Ay koyoo, yala ni iberey nda borey kan ga ceeci k'i ifutu tee ma ne, ma tee sanda Nabal. ²⁷ Gomnoo kan agay, ni tamoo kate a ma ne ma zamnandi soogey se kan goo ni bande. ²⁸ Ay g'a wiri ni ga, ma agay, ni tamoo layboo yaafa. Abadantaa ga albarka dan ni hugoo borey ra k'i gorandi waati kul kokoytaraa ra, zama Abadantaa wongey ra n'goo. Yala haya futu kul masi garandi ni do ni hunaroo kul ra. ²⁹ Nda boro tun ka ni gurzugay, ka ceeci ka ni hundoo kaa, Abadantaa, ni Koyoo ga ni hundoo marga henna. Amma a ga ni iberey hunaroo warra sanda takaa kan nda fizza ga tondi warra. ³⁰ Waati kan Abadantaa ga gomnoo kul tee ma ne kan a na nga allaahidoo zaa ma ne ka ni tee Izirayel bonkoynoo, ³¹ woo ra ni binoo si ni zarabi ka nee ma ne kan n'na boro wii yaada

ka ni dukuroo kaa. Nda Abadantaa na gomni tee ma ne, masi dirɓa agay, ni tamoo.»

³² Dawda nee Abigayel se: «Albarka Abadantaa, Izirayel Koyoo kaɗ na ni sanba m'ay kubay hõ. ³³ Albarka ma huru ni lakkaloo ra, albarka ma huru ni ra kaɗ n'ay ganji hõ ya boro wii yaada, y'ay dukuroo kaa. ³⁴ Ay ga žee nda Abadantaa, Izirayel Koyoo kaɗ ga huna maɓɓoo kaɗ n'ay ganji ya ifutu tee ma ne, nda man'ti kaɗ ni cahã ka kaa k'ay kubay, ne nda alfazar ba aru foo si cindi Nabal borey ra.»

³⁵ Dawda na hayaa taa kaɗ Abigayel kate a se, a nee a se: «Žigi ka koy ni do nda baani. Guna, ay na haɗajer ma ne, ay yadda woo kaɗ n'n'a har.»

Nabal buuroo

³⁶ Abigayel too kate Nabal do, a gar hoyandi beeri tee a do kaɗ ga hima nda kokoy hoyandi. Nabal binoo ga hanse ka kan, a hanse ka suu. Abigayel mana haya kul har a se šenni kaccu ra wala ibeeri ra hala moo boo. ³⁷ Subbaahoo ra, suuyanoo ben Nabal ga, wandoo na hayaa deede a se kaɗ tee. Ni mma nee haya ka binoo hay, Nabal gaahamoo buu. ³⁸ Jirbi woy (10) cine banda ga, Abadantaa na Nabal kar, a buu.

Dawda hiiɗi Abigayel

³⁹ Dawda maa kaɗ Nabal buu, a nee: «Albarka Abadantaa kaɗ faasa ya ne toɓɓaa kaɗ Nabal n'a tee ya ne ra, kaɗ na agay, nga tamoo moorandi ifutu. Abadantaa na Nabal goy futaa kaɗandi a boɗ.» Dawda sanba ka Abigayel wiri hiiɗay.

⁴⁰ Dawda borey too kate Abigayel do Karmel, i

šelan a bande ka nee: «Dawda k'ir sanba ni do ir ma ni zaa nga se wande.» ⁴¹ A tun, a gunguma, a na nga ndumoo sinji laboo ra, a nee: «Nga ne, ni tamoo ti agay, ay ga tee konja kan ga ni tamey cewey jumay, ay koyoo.» ⁴² Abigayel cahã ka tun, a žigi farka boŋ, woysogo guu hanga a bande, a hanga Dawda dontokey. A tee Dawda wandoo.

⁴³ Woo gar Dawda na Ahinowam, Žizireyel boraa sanbu wande. Ngi boro hinkaa kul tee Dawda se wande. ⁴⁴ Amma haya kan ti Dawda wandoo Mikal, Sawul ize woyoo, Sawul n'a noo Layiš iz'aroo, Palti, Galim koyraa boraa se.

26

Dawda wanji ka Sawul wii Zif saajoo ra

¹ Zif borey koy Sawul do Gibeya, i nee: «Man'ti Dawda mma goo ma tugu Hakila hondoo ga, labu kogaa tenje?» ² Sawul doo Zif saajoo ra nda Izirayel wongu-ize suubante zenber hinza (3.000) ka koy Dawda ceeci Zif saajoo ra. ³ A na nga kaloo gorandi Hakila hondey ra, labu kogaa tenje, fondaa jesoo ga. Dawda si goro kala saajoo ra. Waatoo kan a bay kan Sawul na nga gaarandi hala saajoo ra, ⁴ Dawda na monnokawyaŋ sanba, a bay kan cimi no Sawul too kate. ⁵ Woo ga, Dawda tun ka koy nongoo kan ra Sawul na kali tee. A dii nongoo kan ra Sawul ga kani, nda nga wongu-izey jineboraa Abner, Ner iz'aroo. Sawul ga kani kaloo gamoo ra, wongu-izey jamaa g'a kuubi k'a bere.

⁶ Dawda nee Heti bora a Ahimelek, nda Žowab armaa kaŋ ti Seruya* iz'aroo Abišay se: «May no ma baa nga ma doo ay bande Sawul do kaloo ra?» Abišay nee: «Ay ga doo ni bande.»

⁷ Dawda nda Abišay koy cijinoo ra jamaa do. Woo gar Sawul goo ma kani, a ga jirbi kaloo gamoo ra, nga yaajoo ga sinji laboo ra nga boŋoo jere. Abner nda jamaa ga kani k'a kuubi ka bere.

⁸ Abišay nee Dawda se: «Hõ Irkoy na ni iberoo daŋ ni kaboo ra, ay g'a wiri ni ga, naŋ ya yaaji k'a hay laboo ra cee folloku, ay s'a kar cee hinka.»

⁹ Amma Dawda nee Abišay se: «Mas'a wii! May no ma hin ka too bora a do kaŋ Abadantaa n'a yon k'a tee kokoy, nga alhakoo mana hun bora a ra?»

¹⁰ Dawda nee koyne: «Ay ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maapoo, Abadantaa no ma hin k'a kar, nga waatoo mma too a ma buu, wala a ma doo wongoo ra i m'a halaci. ¹¹ Yala Abadantaa m'ay waa ay kaboo ma too bora a do kaŋ Abadantaa n'a yon. Sohõ ay g'a wiri ni ga, yaajoo zaa kaŋ goo boŋoo jere nda hooboo, ir ma koy.»

¹² Dawda na yaajoo nda hooboo zaa kaŋ goo Sawul boŋoo jere, i koy. Boro kul mana dii ey, boro kul mana bay, boro kul moyey mana hay, zama bora a kul goo ma jirbi. Abadantaa n'i kaŋandi jirbi koma ra.

¹³ Dawda bere hondoo boŋ faa here, a kay nongu mooro ra, tondi hondu faa boŋoo ga, farru beeri goo gamey ra. ¹⁴ Dawda kaati ka nee jamaa

* **26:6** 26.6 Seruya ti Žowab, nda Abišay, nda Asayel naa. Dawda woymaa no.

nda Ner iz'aroo Abner se: «N'si tuuru, Abner?» Abner nee: «May ti ni, ni kaŋ ga kaati kokoyoo bande?» ¹⁵ Dawda nee Abner se: «Man'ti aru ti ni wala? Ni cine mma bara Izirayel ra? Macin se mana kokoyoo, ni koyoo hawgay? Jamaa boro foo kaa ka kokoyoo, ni koyoo halaci. ¹⁶ Woo kaŋ n'n'a tee mana boori. Ay ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maano, war ga hima ka buu, zama war mana war koyoo hawgay, boraa kaŋ Abadantaa n'a yon. Sohõ guna, man ra kokoyoo yaajoo nda hooboo kaŋ cindi boŋoo jere?»

¹⁷ Sawul na Dawda jindoo bay, a nee: «Ay iz'aroo, ni jindoo hunday no wala?» Dawda nee: «Ay jindoo no, ay koyoo, ay kokoyoo.» ¹⁸ A nee koyne: «Macin se ay koyoo ga agay, nga tamoo gaarandi ka ceci k'ay wii? Macin no ay n'a tee? Macin ti ifutaa kaŋ ay n'a tee? ¹⁹ Sohõ ay koyoo, ay kokoyoo, ay g'a wiri ni ga, haŋajer agay, ni tamoo se, nda Abadantaa no ma ni daŋ ma ifutu tee ya ne, ay ga sargari kaa a se hala a m'ay yaafa, amma nda adamizeyaŋ no, yala i ma laali Abadantaa jine, zama i g'ay gaarandi k'ay kaa Abadantaa tuboo ra kaŋ ti nga jamaa ka nee ya ne: <Koy koy tanayaŋ gana.> ²⁰ Yala ay kuroo masi mun ganda Abadantaa ndumoo se nongu mooro ra, zama Izirayel kokoyoo fatta ka nkanji yaada ceci sanda takaa kaŋ nda boro ga daaniŋaana gaaray tondi hondey ra.»

²¹ Sawul nee: «Ay na zunubu tee, yee kate, Dawda ay iz'aroo. Ay si yee ka ifutu tee ma ne, zama hõ ay hundoo duu beeray ni do, ay na lakkal jaŋante goy tee, ay hanse ka dere.»

²² Dawda zaabi ka nee: «Kokoyoo yaajoo ne,

arusoozey affoo ma kaa k'a taa. ²³ Abadantaa ga boro foo kul bana nda nga šerretaraa nda nga laadirtaraa, zama hō Abadantaa nka ni danj ay kaboo ra, amma ya na baa ay kaboo ma too boraa do kaŋ Abadantaa n'a yon. ²⁴ Takaa kaŋ nda hō ni hunaroo duu ay do alkadar beeri, takaa din da ay hunaroo ma duu alkadar beeri Abadantaa do, de a m'ay kaa torro kul ra.» ²⁵ Sawul nee Dawda se: «Albarka ma huru ni ra Dawda, ay iz'aroo. Goy kul kaŋ n'n'a tee ga koy jine.» Woo banda ga, Dawda koy nga fondaa ra, Sawul willi nga do.

27

Dawda koy tugu Filisti borey gandaa ra

¹ Woo banda ga, Dawda nee nga boŋ se: «Sawul kokoroo kul ti han foo a m'ay halaci. Hayaa de kaŋ ay ga hima k'a tee ti ya zuru ka koy Filisti borey gandaa ra, hala Sawul ma fay nda k'ay ceeci Izirayel laboo kul ra, ay ga hallasi kaboo ra.» ² Woo ga, Dawda nda aru zangu idduwaa (600) kaŋ goo a bande bisa ka koy Gat kokoyoo Akiš do kaŋ ti Mawok iz'aroo. ³ Dawda goro Akiš, Gat boraa do, nga nda nga borey, boro foo kul nda nga alaayaney, Dawda nda nga wande hinkaa, Ahinowam, Žizireyel boraa nda Abigayel, Nabal, Karmel boraa aduŋŋa wandoo. ⁴ Sawul duu alhabar kaŋ Dawda zuru ka koy Gat, a fay nda nga ceeciyanoo.

⁵ Dawda nee Akiš se: «Ay g'a wiri ni ga, alhormo tee ya ne, m'ay noo koyrawey kaŋ goo hawsaa ra affoo ra nongu kaŋ ra ay hin ka goro. Macin se ay ga goro ni do, agay, ni tamoo,

kokoyoo koyraa ra?» ⁶ Zaari follokaa ra Akiš n'a noo Siklak. Woo se Siklak man'ti kala Žuda kokoyoo wane hala hō. ⁷ Waatoo kaŋ Dawda n'a tee Filisti borey gandaa ra man'ti kala jiiri foo nda handu taaci.

⁸ Dawda nda nga borey ga koy Gešur borey, nda Girzi borey, nda Amalek borey tangam affoo-foo, zama borey wey gay, waatoo kul i sii kala Šur laboo ga hala Misira gandaa ra. ⁹ Dawda ga doona ka gandaa kar, a si aru naŋ, a si woy naŋ. A ga alman buuney nda alman beerey zaa, nda farkey, nda yoowey, nda bankaarawey, woo banda ga, a willi Akiš do. ¹⁰ Akiš ga doona ka nee: «Man ra war koy tangam hō?» Dawda nee: «Negew saajoo kaŋ goo Žuda gandaa ra here no ir koy, nda Negew saajoo kaŋ goo Yeramel borey here, nda Negew saajoo kaŋ goo Keni borey here.» ¹¹ Dawda si aru naŋ, a si woy naŋ ka kate ey Gat. A mma nee nga boŋ se: «I ga hin ka šelaŋ ir ga ka nee: <Wa guna hayaa kaŋ Dawda goo m'a tee.>» Woo ti takaa kaŋ a g'a tee waatoo kul kaŋ a goo Filisti borey laboo ga. ¹² Akiš ga naanay Dawda, a mma nee nga boŋ se: «Dawda hanse ka nga boŋ konnandi Izirayel borey se. Sohō a ga tee ya ne tam hala abada.»

28

Filisti borey koy Izirayel wongu

¹ Alwaatoo woo ra, Filisti borey na ngi wongu-ize jamawey marga ka Izirayel tangam. Akiš nee Dawda se: «N'ga bay kaaray kaŋ ni nda ni arey ga tonton ay ga ka koy wongu.» ² Dawda nee Akiš

se: «Aywa, hayaa kaŋ agay, ni tamoo g'a tee, n'ga kaa ka dii a.» Akiš nee Dawda se: «Woo ga, ay ga ni tee ay lakkalkaa hala abada.»

Sawul koy En-Dor gunandikaw woyoo do a ma gunandi nga se

³ Woo gar Samiyel buu, Izirayel kul n'a hēe, a suturandi Rama nga koyraa ra. Sawul na borey kaŋ ga bukawey tunandi nda gunandikey gaaray k'i kaa gandaa ra.

⁴ Filisti borey marga ka koy ngi kaloo gorandi Ŗunem. Sawul na Izirayel kul marga, i na ngi kaloo gorandi Gilbowa. ⁵ Waatoo kaŋ Sawul dii Filisti borey kaloo, a hunbur, binoo hanse ka dunbu. ⁶ Sawul na Abadantaa ibaayoo ceeci, Abadantaa man'a zaabi, a man'a zaabi handiri ra, a man'a zaabi nda alkurra goy jinawey kaŋ ti Urim, a man'a zaabi nda annabey. ⁷ Sawul nee nga goykey se: «Wa woy ceeci ya ne kaŋ ga bukawey tunandi ka Ŗelan i bande hala ya koy a do k'a hāa.» Goykey nee a se: «Guna, En-Dor ra woy foo goo no kaŋ ga bukawey tunandi ka Ŗelan i bande.» ⁸ Sawul na nga boŋ bere ka bankaaray tanayaŋ daŋ ka koy, nga nda boro hinka a bande. I too woyoo do cijinoo ra. Sawul nee a se: «Ay g'a wiri ni ga, ma bukawey tunandi ka gunandi ya ne, bora a kaŋ ay g'a har ma ne tunandi ya ne.» ⁹ Woyoo nee a se: «Guna, n'ga bay far hayaa kaŋ Sawul n'a tee, takaa kaŋ nda a na borey kaŋ ga bukawey tunandi nda wey kaŋ ga gunandi gaaray k'i kaa gandaa ra. Adiši macin se n'ga kumsay hirri ya ne k'ay noo buuyan se?» ¹⁰ Sawul Ŗee a se Abadantaa maapoo ga ka nee:

«Ay ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maapoo, haya kul si duu ni hayaa woo se.» ¹¹ Woyoo nee: «May no n'ga baa y'a tunandi ma ne?» A nee: «Samiyel tunandi ya ne.»

¹² Waatoo kaŋ woyoo dii Samiyel, a na kaati beeri tee, a nee Sawul se: «Macin se n'n'ay darga? Sawul ti ni.» ¹³ Kokoyoo nee a se: «Masi hunbur. Macin no n'ga dii a?» Woyoo nee Sawul se: «Ay ga dii koy kaŋ ga fatta laboo ra.» ¹⁴ Sawul nee a se: «Taka foo nda a ga hima?» Woyoo nee: «Aru žeena kaŋ ga fatta, burmusu ga didiji a ga.» Sawul bay kaŋ Samiyel no. A sonbu ka nga ndumoo sinji laboo ra ka gunguma. ¹⁵ Samiyel nee Sawul se: «Macin se n'n'ay torro k'ay fattandi?» Sawul nee: «Kankamyan beeri ra ay goo, Filisti borey goo m'ay wongu, Irkoy mooru agay, a mana tuuru ya ne nda annabey, a mana tuuru ya ne handiri ra. Ya nka ni cee hala ma hayaa har ya ne kaŋ ay ga hima k'a tee.» ¹⁶ Samiyel nee: «Nda Abadantaa mooru ni, a tee ni yenjekasinaa, adiši macin se n'g'ay hãa koyne?» ¹⁷ Hayaa kaŋ Abadantaa bay k'ay donto y'a har ma ne nga maapoo ga, da ti woo ka tee. Abadantaa nka kokoytaraa taa ni kone k'a noo boro tana se kaŋ ti Dawda. ¹⁸ Zama mana haŋajer Abadantaa se, takaa kaŋ nda Abadantaa futu Amalek borey ga ka nee ma ne m'i halaci, mana woo din tee, woo maaganda se Abadantaa mo ga woo tee ma ne hõ. ¹⁹ Ni bande, Abadantaa ga Izirayel mo daŋ Filisti borey kabey ra. Suba, ni nda ni iz'arey, war ga bara ay bande, Abadantaa ga Izirayel wongu-izey daŋ

Filisti borey kabey ra.»

²⁰ Dogoo din da Sawul kaŋ ganda nga kuuroo kul bande. A hanse ka hunbur Samiyel ſenney maaganda. Koyne mo gaabi sii a ra, zama zaaroo kul nda cijinoo kul a mana haya kul űaa. ²¹ Woyoo kaa Sawul do, a dii kaŋ a hanse ka zalba, a nee a se: «Agay, ni tamoo, ay na haŋajer ma ne, ay n'ay hundoo daŋ farratay ra ka haŋajer ni ſenney se kaŋ n'n'i har ya ne. ²² Sohõ ay g'a wiri ni ga, ni mo ma haŋajer agay, ni tamoo se, naŋ ya ni noo haya kaŋ m'a űaa, hala ma duu saha ka koy ni fondaa ra.» ²³ Amma Sawul wanji, a nee: «Ay si űaa.» Nga goykey nda woyoo gaabandi a ga a ma űaa, a kokor ka haŋajer i se. A tun laboo ra ka goro daaroo ga. ²⁴ Woyoo goo nda haw-ize biirimaw nga windoo ra, a cahã ka koy a wii, a na farin zaa, a n'a loobu, a na takulayan kaŋ ra dolobiri sii tee. ²⁵ A n'i daŋ Sawul nda nga goykey jine, i űaa. I tun ka koy cijin follokaa din da ra.

29

Filisti borey na Dawda kaa ngi ra

¹ Filisti borey na ngi wongu-ize jamawey kul marga Afek. Izirayel na nga kaloo gorandi hari hundogoo kaŋ goo Žizireyel jere. ² Filisti borey boŋkoyney ga dira ngi wongu-ize margari zangu foo-foo (100) nda zenber foo-foo (1.000) jine, margari foo kul boŋkoyni foo. Dawda nda nga borey goo Akiš bande banda here, i ga koy jine. ³ Filisti borey boŋkoyney nee: «Mayyan ti Eberewey wey?» Akiš nee Filisti

borey boŋkoyney se: «Dawda no kaŋ ga goy Sawul, Izirayel kokoyoo se. A goo ay bande za waatiyaŋ, a bisa jiiri, k'a dii za hanoo kaŋ a ma kaa hala hō ay si hin ka haya kul har a ga.»

⁴ Filisti borey boŋkoyney futu Akiš ga, i nee a se: «Aroo woo willandi, a ma yee nga gorodogoo ra kaŋ n'n'a kayandi a se. A masi koy ir bande wongoo ra, a masi koy tee ir se iberi wongoo ra. Taka foo nda aroo woo ga hin ka kan nga koyoo Sawul se nda a man'ti a nka koy ir aruyaŋ jindey kaa? ⁵ Man'ti Dawda woo da se i ga don ka nee: <Sawul na boro zenberyaŋ wii,

Dawda na boro zenber woyyaŋ wii?»*

⁶ Akiš na Dawda cee ka nee a se: «Ay ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maapoo, boro šerrante ti ni, a ga kan ya ne ma koy wongoo ra ka yee kate ay bande, ir nda wongu-izey, zama ya na dii ni ga haya futu kul za hanoo kaŋ n'kaa ay do hala hō, amma Filisti borey boŋkoyney si baa ni. ⁷ Woo ga, willi nda baani, hala masi haya kul tee kaŋ si kan Filisti borey boŋkoyney se.»

⁸ Dawda nee Akiš se: «Macin no ay n'a tee, macin no n'dii a agay, ni tamoo ga za ay goo ni jeroo ga hala hō, hala ya si koy ay koyoo, ay kokoyoo iberey wongu?» ⁹ Akiš zaabi ka nee Dawda se: «Ay ga bay, zama n'ga kan ya ne sanda Irkoy almalayka. Amma Filisti borey boŋkoyney nee kaŋ n'si žigi ka koy ir bande wongoo ra. ¹⁰ Adiši ma biya ka tun, ni nda ni koyoo goykey kaŋ kaa ni bande. Wa biya ka tun, war ma koy za moo boo.»

* **29:5** 29.5 Zamnaa 18.7; 21.12.

¹¹ Dawda nda nga borey biya ka tun ka koy za moo boo, i willi Filisti borey gandaa ra. Filisti borey žigi ka koy Žizireyel.

30

Amalek borey na Siklak koyraa ton

¹ Dawda nda nga borey too Siklak koyraa ra ngi diraa jirbi hinzantoo hane, i gar kaŋ Amalek borey kaŋ Negew borey nda Siklak borey ga k'i kar ka nuune daŋ Siklak k'a ton hala a tee boosu. ² I na woyey kaŋ goo a ra dii, i na borey kul kaŋ goo no dii, soogey nda boro beerey. I mana boro kul wii, amma i nk'i ka koy nda ey ngi bande. ³ Waatoo kaŋ Dawda nda nga borey too koyraa ra, i gar koyraa ton, ngi woyey, nda ngi iz'arey, nda ngi ize woyey, Amalek borey n'i ka koy. ⁴ Woo ga, Dawda nda jamaa kaŋ goo a bande na jinde jer ka hēe hala nongu kaŋ ra i sii nda gaabi ka hēe. ⁵ I koy nda Dawda wande hinkaa mo kaŋyaŋ ti Ahinowam, Žizireyel boraa nda Abigayel kaŋ ti Nabal, Karmel boraa aduppa wandoo. ⁶ Dawda binoo hanse ka maray, zama jamaa goo ma nee kaŋ i ma Dawda warra nda tondi k'a wii, zama jamaa kul biney tun, boro foo kul nga iz'arey wala ize woyey maaganda. Amma Dawda na bine tee Abadantaa, nga Koyoo albarkaa ra.

⁷ Dawda nee Ahimelek iz'aroo Abiyatar kaŋ ti sargari juwalkaa se: «Ay g'a wiri ni ga, kate ya ne beene kaayi-izoo hala ay ga Irkoy ibaayoo ceeci.» Abiyatar kate Dawda se beene kaayi-izoo.

⁸ Dawda na Abadantaa ibaayoo ceeci ka nee: «Ya

komakaw jamaa woo gaarandi wala? Ay ga duu ey wala?» A nee a se: «I gaarandi, šikka sii n'ga duu ey, šikka sii n'g'i taa i kone.»

⁹ Dawda na fondaa zaa, nga nda boro zangu idduwaa (600) kaŋ goo a bande. Kaŋ i too gooroo kaŋ se i ga nee Besor ra, boroyaŋ i ra kay no din.

¹⁰ Dawda na Amalek borey gaarandi nda boro zangu taacaa (400), zama boro zangu hinkaa (200) ka kay kaŋyaŋ mana hin ka Besor gooroo deŋ ka bisa takaa kaŋ nda i fara. ¹¹ I na Misira boro foo gar saajoo ra, i n'a ka koy Dawda do.

I n'a noo takula, a ŋaa, i n'a noo hari, a haŋ.

¹² I na jeejay-ize koga gabante nda alaneb-ize koga gabante hinka noo a se. Waatoo kaŋ a ŋaa, hundoo yee kate. Woo gar jirbi hinza cijin nda zaari a mana ŋaa a mana haŋ. ¹³ Dawda nee a se: «May ti ni koyoo? Man ra ni hun?» A nee:

«Misira soogo ti agay, Amalek boro baŋna. Ay goo nda jirbi hinza hō kaŋ ay koyoo k'ay naŋ, zama ay sii nda baani. ¹⁴ Ir nka Keret borey kaŋ goo Negew saajoo ra, nda Žuda laboo, nda Kaleb Negew saajoo kar, ir na nuune daŋ Siklak koyraa ra k'a tee boosu.» ¹⁵ Dawda nee a se: «N'ga hin ka koy nda agay komakaw jamaa woo do wala?»

A nee: «Žee ya ne nda Irkoy kaŋ n's'ay wii, de mo n's'ay daŋ ay koyoo kaboo ra, ay ga ni ka koy komakey wey do.»

Dawda na Amalek borey kar

¹⁶ Aroo na Dawda ka doo ka koy Amalek borey dogey cebe a se. I na Amalek borey gar nongoo kul ra, i ga ŋaa, i ga haŋ, i ga hooray, zama algaaniima beeri no i n'a zaa Filisti borey gandaa

ra nda Žuda gandaa ra. ¹⁷ Dawda n'i kar za alfazar hala subaa cijinoo ra, boro kul mana hallasi i ra nda man'ti arusooga zangu taaci (400) kaŋaŋ žigi yooyaŋ ga ka zuru. ¹⁸ Dawda na hayaa kul taa kaŋ Amalek borey bay k'a zaa. Woo ra Dawda na nga wande hinkaa mo taa i kone. ¹⁹ Boro kul mana kuma Dawda borey ra, a ma tee ikaccu, wala ibeeri, wala iz'aru, wala ize woy, wala alganiimaa, haya kul mana kuma hayey kaŋ i bay k'i taa i kone ra, Dawda kate nda a kul. ²⁰ Dawda na adabba buuney nda adabba beerey kul zaa. Borey kaŋ ga alman kurey boy ga dira adabbawey jine ka nee: «Dawda alganiimaa ti woo kaŋ a duu a wongoo ra.»

²¹ Woo banda ga, Dawda yee kate boro zangu hinkaa (200) do kaŋ faraa se i mana hin ka hanga a, i cindi Besor gooroo ra. I fatta ka Dawda nda jamaa kaŋ goo a bande kubay. Dawda too i do k'i hãa wala i ga saabu. ²² Boro laaley kul nda boro attabiya futey kul borey ra kaŋ hanga Dawda ka koy, nee: «Zama i mana hanga ir bande, ir si haya kul noo i se alganiimaa ra kaŋ ir n'a taa, nda man'ti boro foo kul nga wandoo nda nga izey, i m'i zaa ka koy.» ²³ Amma Dawda nee: «War masi takaa woo tee, ag'armey, hayaa kaŋ Abadantaa n'a noo ir se ra. Zama a n'ir lakkal, a na komakaw jamaa kaŋ kaŋ ir ga dan ir kabey ra. ²⁴ May no ma yadda war ŝennoo woo se? Boraa kaŋ doo ka koy wongoo ra bagaa nda boraa kaŋ cindi ka jinawey hawgay kul ga hima ka sawa, i mma zamna cere game.» ²⁵ Dawda na woo hantum k'a tee ašariya Izirayel se za hanoo din hala hõ.

²⁶ Waatoo kaŋ Dawda too Siklak, a na algani-
 imaa jere foo sanba Žuda boro beerey, nga cerey
 se ka nee i se: «Nga ne, war gomnoo no kaŋ
 hun alganiimaa ra kaŋ taandi Abadantaa iberey
 kone.» ²⁷ A sanba Betel boro beerey se, nda
 Ramot boro beerey kaŋ goo Negew se, nda Yatir
 boro beerey se, ²⁸ nda Aroyer boro beerey se,
 nda Sifmot boro beerey se, nda Eštemowa boro
 beerey se, ²⁹ nda Rakal boro beerey se, nda boro
 beerey kaŋ goo Yramel borey koyrawey ra se,
 nda boro beerey kaŋ goo Keni borey koyrawey ra
 se, ³⁰ nda Horma boro beerey se, nda Bor-Ašan
 boro beerey se, nda Atak boro beerey se, ³¹ nda
 Hebron boro beerey se, nda nongey kul kaŋ ra
 Dawda nda nga borey bay ka bisa boro beerey
 se.

31

Sawul buu Filisti borey wongoo ra (Taarikey 1na 10.1-14)

¹ Filisti borey koy Izirayel wongu. Wongoo ra
 Izirayel borey zuru Filisti borey jine. I na Izirayel
 boroyaŋ wii Gilbowa tondi hondoo boŋ. ² Filisti
 borey hanse ka Sawul nda nga iz'arey šiita. I na
 Žonataŋ, nda Abinadab, nda Malkišuwa kaŋyaŋ
 ti Sawul iz'arey wii. ³ Wongoo hanse ka koron
 Sawul ga. Birawkarkawyaŋ dii Sawul, a hanse
 ka jijiri hunburay se birawkarkey jine. ⁴ Sawul
 nee bora kaŋ ga nga wongu jinawey zaa se:
 «Ni takubaa hoobu m'ay hay nda a k'ay wii,
 jofolowey wey masi kaa k'ay hay ka hooray ay
 ra.» Bora kaŋ ga nga wongu jinawey zaa mana

yadda, zama a hanse ka hunbur. Woo ga, Sawul na nga takubaa zaa, a na nga boŋ warra a ga. ⁵ Bora a kan ga Sawul wongu jinawey zaa, ga dii kan a buu, nga mo na nga boŋ warra nga takubaa ga, a buu a bande. ⁶ Zaari follokaa din da ra, Sawul nda nga iz'aru hinzaa, nda nga bora a kan ga nga wongu jinawey zaa, nda nga wongu-izey kul buu cere bande.

⁷ Izirayel borey kan ga goro gooroo jere faa ga nda wey kan goo Žurdeŋ isaa jere faa ga dii Izirayel borey zuru, de mo Sawul nda nga iz'arey buu. I na koyrawey nan ka zuru. Filisti borey kaa ka goro dogey ra.

⁸ Subaa ra, Filisti borey kaa ka bukawey hayey kaa i ga, i dii Sawul nda nga iz'aru hinzaa kanyan kan Gilbowa tondi hondoo boŋ. ⁹ I na Sawul boŋoo dunbu ka nga wongu jinawey kaa a ga. Woo banda ga, i koy alhabar kaanaa har Filisti borey gandaa kul ra ngi tooru hugey ra nda jamaa ra. ¹⁰ I na Sawul wongu jinawey dan tooru woyey kan se i ga nee Astarteyan hugoo ra, i na bukaa kanji Bet-Šeyan cetaa ga.

¹¹ Waatoo kan Yabeš koyraa kan goo Galad gandaa ra, borey maa hayaa kan Filisti borey n'a tee Sawul se, ¹² woo ga, asajawey kul tun ka dira cijinoo kul ka koy Sawul bukaa, nda nga iz'arey bukawey kaa Bet-Šeyan cetaa ga. Woo banda ga, i willi kate Yabeš, i n'i ton no din. ¹³ I na ngi birey zaa k'i fiji Yabeš tuuriŋaa beeroo cire kan maapoo ti tamaris. Woo banda ga, i na jirbi iyey tee i ga meehaw.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328